

Afgørelser – Reg. nr.: 05791.00

Fredningen vedrører: Ribe Holme

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet

Overfredningsnævnet 05-09-1978

Fredningsnævnet 05-08-1974

Kendelser

Deklarationer

FREDNINGSNÆVNET>

5/9-1978

År 1978, den 5. september, afsagde overfredningsnævnet følgende

k e n d e l s e

i sag nr. 2243/74 om fredning af arealer ved Ribe Holme i Ribe kommune.

Fredningsnævnet for Ribe amts fredningskreds afsagde den 5. august 1974 kendelse om tilstandsfredning af ca. 177 ha ved Ribe Holme som vist på det til kendelsen hørende kort. Fredningssagen er rejst af Danmarks Naturfredningsforening.

Kendelsen er indanket for overfredningsnævnet af Ribe amtsråd, Ribe byråd og 2 af de 26 private ejere, hvis ejendomme kendelsen helt eller delvis omfatter.

Amtsrådet har principalt påstået fredningen helt opgivet som unødvendig og subsidiært ønsket, at amtsrådet kun skal betale 10 % af den samlede fredningserstatning.

Byrådet har påstået fredningsbestemmelserne lempet for så vidt angår den af kommunen ejede ejendom matr.nr. 2 m.fl., Holmengene, og den af kommunen for Det Termansenske Legat administrerede ejendom matr.nr. 20 sstd. Byrådet har endvidere påstået den tilkendte erstatning for fredningen af disse ejendomme forhøjet.

De 2 ankende private ejere har påstået erstatningerne forhøjet.

Efter besigtigelse og møde med de ankende og interesserede myndigheder m.v. og efter forhandling med Ribe kommune om statens eventuelle overtagelse af ejendommene matr.nr. 2 m.fl.

og 20, Holmengene, har overfredningsnævnet besluttet at stadfæste fredningsnævnets kendelse med den tilføjelse, at jagt på kommunens ejendom matr.nr. 2 m.fl. og på legatets ejendom matr.nr. 20 først må påbegyndes den 1. oktober hvert år.

Arealerne vist på kortet, som hører til fredningsnævnets kendelse, er således omfattet af fredningsbestemmelserne anført side 21-22 i fredningsnævnets kendelse med ovennævnte tilføjelse.

Erstatningerne til de ankende ejere og til forpagteren af kommunens og legatets nævnte ejendomme er fastsat af takationskommissionen vedrørende naturfredning i kendelser af 25. maj 1976 og 8. december 1977.

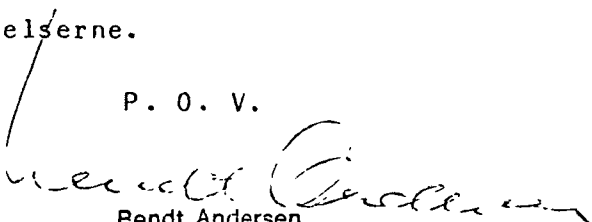
De samlede erstatninger i anledning af fredningen udgør herefter 334.741 kr. med renter.

Overfredningsnævnet har ikke fundet grundlag for at fravige hovedreglen i naturfredningslovens § 33 om erstatningsfordelingen mellem staten og amtskommunen.

H e r e f t e r b e s t e m m e s :

Den af fredningsnævnet for Ribe amts fredningskreds den 5. august 1974 afsagte kendelse om fredning af arealer ved Ribe Holme i Ribe kommune stadfæstes med ovennævnte tilføjelse til fredningsbestemmelserne.

P. O. V.


Bendt Andersen
overfredningsnævnets formand

FREDNINGSNÆVNET>

U d s k r i f t
af
forhandlingsprotokollen for fredningsnævnet
for
Ribe amts fredningskreds
---ooOoo---

År 1974 den 5. august blev i
Sag J.nr. 287/1973:

Fredning
af
arealer ved Ribe Holme

afsagt sålydende

K E N D E L S E:

I. FREDNINGSSAGEN:

Ved brev af 30. maj 1973 til fredningsnævnet for Ribe amts fredningskreds rejste Danmarks Naturfredningsforening frednings-sag for et område ved Ribe Holme i Ribe kommune, oprindeligt om-fattende ca. 242 ha, der tilhørte 37 forskellige ejere.

I begæringen har Danmarks Naturfredningsforening til støt-te for sit andragende om fredning nærmere anført:

.....

Lokaliteten består af engarealer, hvis sydlige partier ligger inden for den afsnørede åarm, der tidligere udgjorde en del af Ribe å's hovedløb, mens den nordlige grænse følger såvel af-vandingskanaler som biløb til Ribe å.

Arealernes beliggenhed indenfor Ribe åens vandsystem har bevirket, at dette område har undgået kulturpåvirkning. Såvel flora som fauna har derfor en oprindelig karakter sammenlignet med tilsvarende engarealer på denne egn. Det nævnte område har derfor den største interesse i såvel fredningsmæssig som pæda-gogisk henseende."

Naturfredningsforeningen har endvidere påberåbt sig en af foreningens lokalkomite foretaget ornitologisk undersøgelse af Ribe Holme. På grundlag af undersøgelsen er der udarbejdet en fortegnelse over fuglearter, der er iagttaget på Ribe Holme; hen holdsvis om vinteren i trækperioderne og i yngletiden, hvilken fortegnelse er fremlagt som bilag i nærværende sag. I fortegnelsen nævnes bl. a., at der om vinteren er iagttaget 3-5 mud-våger, 2-5 blå kærhøge og 1-2 mosehornugler, i trækperioder: eksemplarer af 8 - 10 af de i Danmark almindeligt forekommende ande- og vadefugle, samt i yngletiden: bl.a. 16 par kobbersnep-

par
per, 3-5/brushøns, rørhøge og mosehurnugler m.fl.

Naturfredningsforeningens repræsentanter har under de afholdte møder med de interesserede parter anført, at den væsentligste årsag til indgivelsen af fredningsbegæringen var, at arealer af matr. nr. 2 Ribe Holmeengene, der er beliggende på sydspidsen af den halvø, der er omgivet af den afsnørede del af Ribe å, og som i flere generationer havde henligget udrykkede, i januar 1973 var blevet oppløjet og tilsået med korn af en landmand, til hvem Ribe kommune havde udlejet de pågældende arealer.

Den oprindelige fredningspåstand gik i hovedsagen ud på en tilstandsfredning af samtlige af påstanden omfattede arealer, herunder et ubetinget forbud mod ændringer i vandsystemet, som kunne ændre områdets tilstand og et ubetinget forbud mod anvendelse af miljøgifte, såvel plante- som faunagifte, samt mod gødskning.

Imidlertid imødekom Danmarks Naturfredningsforening en række af de ønsker, der på flere af de afholdte møder i fredningsnævnet fremførtes af såvel lodsejere som andre interesserede om ændringer af den oprindelige påstand, idet Naturfredningsforeningen dog samtidig udvidede fredningsbestemmelserne bl.a. med et forbud mod jagt f.s.v. angår matr. nr. 2 og matr. nr. 20 Ribe Holmeengene, der betragtedes som kerneområdet i den lokalitet, som ønskedes fredet.

Endvidere frafaldt Danmarks Naturfredningsforening efter ønske fra lodsejerne påstanden om fredning af ca. 65 ha., beliggende nord og vest for den kanal, hvorigennem Ribe å nu løber, således at der af arealer nord for denne kanal alene på-

stås fredet matr. nr. 285 Nr. Farup og Meilby. Da ingen af de i naturfredningslovens § 11 nævnte myndigheder m.fl. modsatte sig denne geografiske begrænsning, besluttede hævnet at begrænse fredningssagen til at omfatte følgende matrikelnumre:

Matr. nr. 2, 4, 20, 30, 38, 44, 49, 54, 58, 68, 72 og 74 og sydlige del af 85 Holme Engene under Ribe Jorder, matr. nr. 288 a, 288 b, 288 c, 285, 301 og Fælles Klæggrav Søndermarken under Ribe Jorder, matr. nr. 1 s, 1 v, 2 p, 2 v, 3 d, 3 af, 4 b, 4 k, 6 n, 7 e, 8 h, 9 b, 15 l, 16 h, 16 i, 24 p, 34, 36, 56 h, 56 m, samt 57 n Øster Vedsted under Ribe Domsogn.

Naturfredningsforeningens endelige påstand indeholder følgende almindelige fredningsbestemmelser:

"Bebyggelse, såvel som opstilling af boder, skure, master, transformatorstationer eller andre skæmmende indretninger er ikke tilladt.

Arealet må ikke benyttes til camping.

Henkastning af affald må ikke finde sted.

Arealerne må dyrkes som hidtil, hvorved bemærkes, at hidtil uopdyrkede arealer ikke må opdyrkes. Tilplantning med træer eller buske må ikke finde sted.

Anvendelse af kemiske bekæmpelsesmidler er ikke tilladt, udover de for arealernes drift absolut nødvendige.

Terrænformerne må ikke ændres ved afgravning eller opfyldning.

Der må ikke etableres dambrug eller foretages ændringer i vandsystemet, som kan ændre områdets nuværende tilstand. Det skal dog være tilladt at gribe ind med det formål at forhindre oversvømmelseskatastrofer.

Med henblik på matr. nr. 2 og matr. nr. 20 nedlægges der-

udover følgende særpåstande:

Arealerne skal henligge som uopdyrkede efter høsten 1974, men må dog anvendes til græsning, hvorved bemærkes, at grøfter, gravet i forbindelse med opdyrkning af arealerne, skal sløjfes ved fredningsplanudvalgets foranstaltning for at genskabe vadefuglemiljøet.

Anvendelse af ukrudts- og insektbekæmpende midler skal ikke være tilladt.

Gødskning må ikke finde sted.

Høslet må ikke finde sted før efter 1. 7.

Der må ikke drives jagt indenfor området."

Fredningsnævnet består under denne sag af dommer Poul Buch, Varde, suppleanten for det amtsrådsvalgte medlem for Ribe amt, vurderingsformand Aksel Jørgensen, Vejen, og suppleanten for det lokalvalgte medlem for Ribe kommune, praktiklærer Lise Pindborg, Ribe.

Nævnet har under sagen modtaget teknisk bistand af sekretariatet for Fredningsplanudvalget for Ribe amt samt bistand til fastsættelsen af erstatning til visse af lodsejerne af skyldradsformand, gårdejer Hans Kristensen, Grønrose, Ansager, som særlig sagkyndig vedrørende landbrug.

Bekendtgørelse om den rejste fredningssag samt om afholdelse af et forberedende møde om sagen den 3. september 1973 blev indrykket i "Statstidende" og i dagbladet "Vestkysten" den 5. juli 1973 samt i "Ribe Stiftstidende" og "Avisen for Ribe og omegn" den 12. juli 1973. Tilsvarende meddelelse blev den 4. juli 1973 tilstillet lodsejerne ved anbefalede breve.

Nævnet påbegyndte sagens behandling ved afholdelse af en orienterende besigtigelse den 20. august 1973 ved repræsentanter

for Danmarks Naturfredningsforening og formanden for Fredningsplanudvalget for Ribe amt, stiftamtmand M. Edelberg samt leder af udvalgets sekretariat, landinspektør H. Præstholm. Derefter behandledes sagen forberedende i det fornævnte møde den 3. september 1973, hvortil foruden lodsejerne andre i fredningen retligt interesserede var indkaldt ved anbefalede breve.

På mødet motiverede sekretær i Danmarks Naturfredningsforening, mag.scient Hanne Signe Olsen nærmere fredningssagens rejssning. Hun fremhævede, at de af sagen omfattede arealer omfattende enge, kornmarker og vandområder har usædvanlig stor ornitologisk interesse, idet der inden for området findes særdeles mange fugle, ligesom området er enestående ved sin artsrigdom. Dansk ornitologisk Forening har da også af denne grund vist betydelig interesse for at erhverve området. Lokaliteten "Ribe Holme" ligger ud for en gammel slyngning af åen, der på dette sted i det hele er karakteristisk ved sine afsnøringer af vandløbet.

Både i zoologisk og botanisk henseende er der i området enestående muligheder for at iagttage de mest forskelligartede planter dels i engene og de tilstødende rørsumpe, og dels på de dyrkede områder.

Ferskvandsområdet frembyder i sin sydligste del af åslyngningen vækstbetingelser for åkander, og da der er forskellige vandhastighed i de to åarme, består der også af denne grund muligheder for at studere tilsvarende forskellige former for flora og fauna. I det hele er området i forhold til sit begrænsede omfang usædvanlig rigt på forskelligartede biotoper.

Hertil kommer endelig, at området frembyder betydelige nærrecreative og undervisningsmæssige værdier, som værdifuldt for undersøgelser foretaget af seminarister, gymnasiaster og folke-

skoleelever.

Medlem af Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité for Ribe, lektor Lennart Edelberg, Ribe, bemærkede, at man allerede i 1961 overvejede at rejse fredningssag for de pågældende områder. Da man i januar 1973 konstaterede, at store tidligere engarealer var blevet opløjet af Ribe kommunes lejer af de pågældende områder, besluttede naturfredningsforeningen at rejse fredningssagen bl.a. for at genskabe engen. Man ønsker imidlertid herudover at sikre tilstødende arealer, hvor der findes ynglepladser for rovfugle.

Stiftamtmand M. Edelberg, Ribe, bemærkede for Fredningsplanudvalget for Ribe amt, at der under sagen måtte tages hensyn til flere sider, idet det dels er ønskeligt at bevare visse frølearter, der er karakteristiske for landskabet, dels er vigtigt at tilgodese det lokale landbrugs interesser i at dyrke områderne som hidtil.

Borgmester Carl Johan Petersen, Ribe, bemærkede, at den nedlagte fredningspåstand er alt for omfattende. Et forbud mod dyrkning af Ribe kommunes jorder og af jorder ejet af legater, som Ribe kommune bestyrer, måtte, såfremt det gennemføres inden udløbet af kommunens lejekontrakter herom i 1976, medføre erstatningskrav fra Ribe kommune. Efter lejekontrakternes udløb kunne det komme på tale at afhænde kommunens arealer til Ornitologisk Forening. Ribe kommune måtte modsætte sig indgreb i adgangen til at anvende miljøgifte og at foretage gødskning.

Amtsborgmester Frode Madsen, Varde, bemærkede, at amtsrådet, således som sagen er forelagt, må være af den opfattelse, at den nedlagte fredningspåstand bør afvises. Forbudet mod ændringer i vandsystemet, som kan forandre området's nuværende tilstand, bevirker, at langt større områder end de af fredningspåstanden om-

fattede berøres af sagen. Amtsrådet har en selvstændig pligt til at varetage de lodsejeres interesse, hvis lodder støder op til de offentlige vandløb.

Konsulent Arne Christensen, De Samvirkende Danske Landboforeninger, Aarhus, påstod principalt fredningssagen afvist, idet den efter hans opfattelse ville medføre alt for betydelige indgreb over for de af sagen omfattede ejendomme. Landbrugerne måtte derfor forbeholde sig meget betydelige erstatningskrav.

Konsulenten modsatte sig, at der fastsættes et tidspunkt for høhøstens begyndelse, og påstod subsidiært fredningen indskrænket til det mindst mulige.

Amtsrådsmedlem, gårdejer Erik Rosenstand, Sdr. Farup, bemærkede, at Danmarks Naturfredningsforening burde have undersøgt de lokale forhold langt bedre, end tilfældet havde været. De pågældende engstrækninger henligger i samme tilstand som den, hvori de har eksisteret forud for den første verdenskrig, uden at denne tilstand på nogen måde har været til gene for fuglelivet.

Mag. scient Hanne Signe Olsen, bemærkede, at naturfredningsforeningen netop tilsigter, at engene skal henligge som hidtil, uden at man har tanke om at tilbageføre dem til deres tilstand på dronning Dagmars tid.

Forstander Lorens Hansen, Statens Marskforsøg, Højer, kritiserede skarpt påstanden om, at landbrugets anvendelse af kemikalier skulle forvolde skade på vandløb og fugleliv. Kontrollerede forsøg viser tværtimod, at anvendelsen af fosfor- og kaligødning i landbruget ikke gør nogen som helst skade, ligesom man har grund til at antage, at anvendelse af kvælstofgødning ej heller gør skade. Han mente derfor, at sagen burde afvises for så vidt angår de dyrkede arealer.

Mag. scient Hanne Signe Olsen, oplyste, at det af under-

søgelser, som Naturfredningsforeningens naturvidenskabelige udvalg har foretaget, fremgår, at der må udvises den største forsigtighed med tilførsel af miljøgifte og gødskning til det omhandlede vandområde.

Lektor L. Edelberg omtalte i denne forbindelse betydningen af, at der er anbragt en dæmning mod øst og en bro mod vest over åarmene med betydelige forskelle i vandforholdene til følge.

Autoreparatør Stagård, Hviding, udtalte, at han måtte ønske de af påstanden omfattede arealer jagtfredet, således at fuglevildtet kunne trives.

Fredningsnævnets formand bemærkede, at nævnet må indhente en udtalelse fra Naturfredningsrådet, forinden nævnet kan tage endelig stilling til de rejste problemer.

I brev af 4. september 1973 til fredningsnævnet fra formstander Lorens Hansen, hedder det:

"Fredningspåstanden om forbud mod anvendelse af såkaldte miljøgifte, samt at gødskning ikke er tilladt er en meget væsentlig indskrænkning i jordbrugernes rettigheder. Der savnes dokumentation for at sådanne forbud er nødvendige.

I naturfredningsforeningens mundtlige redegørelse på mødet anføres, at gødskning medfører forurening af vandløbet. Det er postulat, som savner enhver begrundelse og er direkte fejlagtig.

Omfattende forsknings- og undersøgelsesarbejde inden for jordbruget har vist, at der ikke er nogen sammenhæng mellem gødskning og næringsstof indhold i drænvand eller vandløbsvand.

Der henstilles derfor, at fredningspåstanden om forbud mod anvendelse af såkaldte miljøgifte, samt om gødskning af hidtil dyrkede jorder afvises."

I en redegørelse fra Københavns universitets ferskvandsbiologiske laboratorium, fremsendt til nævnet af Naturfrednings-

foreningen, anføres bl.a.:

"Eutrofiering af vandløb

Plantevæksten i et vandløb afhænger af følgende faktorer:

- 1) Lys
- 2) Tilførsel af næringssalte (N og P)
- 3) Substrat
- 4) Strømhastighed

Kulturpåvirkning vedrører alle 4 faktorer, men her skal kun næringssalttilførslen omtales nærmere.

Næringssalttilførsel med et vandløb har kun betydning for væksten af de planter, der optager kvælstof og fosfor fra vandet, hvilket især gælder de planter, der er helt nedsunkede i vandet, f.eks. langbladet pindsvineknop, vandpest, børstebladet vandaks samt en række alger f.eks. cladophora. Bredvegetationen og en del af de højere planter, der rager op over vandet optager derimod salte gennem rodsystemet d.v.s. fra sedimentet.

I de vandløb, hvor næringssaltene er begrænsende for væksten, er en forøgelse af produktionen som regel uønsket, da det medfører så store døgnsvingninger i iltkoncentrationen, at vi om natten kan nå så lave værdier, at det kan blive kritisk for faunaen. Endvidere kan det give uønskede hævn timer af vandstanden.

I så godt som alle vandløb er det fosfor, der først vil blive begrænsende for primærproduktionen, da vi næsten altid har en rigelig kvælstoftilførsel, dels fra gennem drænvand fra landbrugsområder, men også fra grundvand (Rold Kilde: 12 mg $\text{NO}_3\text{-N/l}$).

De forskellige planter stiller vidt forskellige krav til fosformængder, så det er svært at angive kritiske fosfor-koncentrationer for et vandløb set i en eutrofieringssammenhæng. Dog er rigelig forekomst af cladophora ofte taget som en indikation for eutrofiering, og nye undersøgelser (1) viser, at ved under

1 mg P/l er væksten kun beskeden, men ved større koncentrationer øges væksten kraftigt med P-koncentrationen. Også mængden af epifytiske alger synes at vokse med stigende næringssalttilførsel (2).

Kilderne til fosfortilførslen er:

- 1) Udvaskning og tilførsel med drænvand
- 2) Overflade afstrømning (Top-soil-erosion)
- 3) Spildevand (Industri, husholdning, husdyr, dambrug o.s.v.)

Tilførslen med drænvand synes kun at spille en lille rolle ca. 0,040 kg P/ha år (3). Overfladeafstrømning synes at betyde meget mere, men opgivelser af denne varierer meget. Totalafstrømning ÷ evt. personbidrag angives til 0,25 kg P/ha år (4), 1,6 kg P/ha år (5), 0 kg P/ha år (6), under 1 kg P/ha år (7). Selve tabet ved top-soil erosion kan være så højt som 11,9 kg P/ha år (8).

Ved en årlig tilførsel gennem drænvand og overfladeafstrømning på under 0,5 kg P/ha år synes der ikke at være mulighed for at opnå så høje P-koncentrationer i vandløb, at væksten af cladophora kan blive generende. Har vi derimod at gøre med stillestående vand, hvor der er mulighed for en planktonproduktion er forholdene helt anderledes, idet vi ved endog umålelige P-koncentrationer (under 1 mg P/l) kan opretholde en høj produktion takket være en hurtig, temperaturafhængig turn-over af fosfor gennem sediment, bakterier og dyr.

....."

Dansk ornithologisk Forening har i skrivelse af 14. november 1973, der er fremlagt under sagen, refereret foreningens generelle holdning til miljøgifte således:

"Pesticidernes benyttelse i naturen må konsekvent frarådes, idet

disse stoffers kumulerende og toksiske virkninger på fuglene er så godt undersøgt. Særlig alvorlig er denne virkning i de uopdyrkede områder, hvor stoffer både dræber insekterne og optages i disse. Disse virkninger er sikkert særlig alvorlige i yngletiden, hvor insekter og andre bløddyr i særlig grad anvendes til ungeopfodring.

For de ukrudtdræbende stoffer foreligger der os bekendt ikke entydige undersøgelser af disse stoffers virkning på fuglelivet, men det er tænkeligt at de indirekte har betydelig virkning, idet anvendelsen af disse stoffer forskyder balancen mellem forskellige plantegrupper, således at fødeudbuddet til fuglene bliver forrykket og ensidigt. Der kan f. eks. ske at udbyddet af frø bliver mindre differentieret. Endvidere kan der ske det at insekternes artssammenhæng i et givet område bliver forrykket i ugunstig retning for fuglene, da insekter på mange måder er afhængige af plantelivet og ofte er knyttet til bestemte plantearter eller plantegrupper.

Landbrugets gødningsstoffer har os bekendt ikke nogen direkte giftvirkning på fuglelivet, men ved tilførsel i ferske vande kan produktionsforholdene blive forandret på en sådan måde at fuglelivet bliver anderledes.

Parathion stoffer (insektdræbende stoffer) er i modsætning til DDT stofferne selv i relativt små doser direkte giftige for fugle i en sådan grad, at de dør af selv en ringe mængde. Ved benyttelse i naturen forandrer stofferne også insektlivet, og virker derved også indirekte skadeligt på fuglelivet.

På grundlag af ovenstående antages det, at de kemiske giftvirkninger har en særlig grad af skadelighed i åbne uopdyrkede områder i yngletiden, f. eks. sumpe, enge, græsmarker m.v., idet næsten alle de fuglearter der yngler er afhængige af et

rigt og varieret insektliv til opfodring af ungerne."

Fredningsnævnet afholdt derefter sit andet offentlige møde i sagen den 19. november 1973, hvortil der var indvarslet dels på det første offentlige møde, dels ved udsendelse af mødereferat vedrørende dette møde til sagens parter den 19. september 1973.

På mødet fremhævede sekretær i Naturfredningsrådet, mag. scient. Claus Helveg Ovesen, København, at Ribe åenge i fredningsræssig henseende er af største interesse, hvilket også forlængst er fastslået ved det af statens naturfredningskon-sulent udarbejdede kort over lokaliteterne af den pågældende art. Også ornitologisk har området stor interesse, hvilket er udtrykt i den udarbejdede generelle landskabsplan for Ribe amt. Interessen omfatter bl.a. fuglearter som stor kobbersnepper, brushøns, vinterhornugler og mange andre arter, som ellers ikke findes i landskabsdelen, og de lokale undervisningsinstitutioner, såsom seminarium og gymnasium har derfor også stor interesse for området som undervisningsobjekt.

Den foretagne opløjning af engarealer har medført, at antallet af ynglende kobbersnepper i området i år er gået stærkt tilbage. Han anså det derfor for meget ønskeligt, at arealerne matr. nr. 2 og matr. nr. 20 tilbageføres til deres oprindelige tilstand, hvilket højst sandsynligt vil bevirke, at de gamle græsser og dermed også de pågældende fuglearter vender tilbage. Som følge heraf må der etableres en fredning af de to matr.nr.e og også i et vist omfang af tilstødende udyrkede områder, således at der opnås en passende arrondering.

Efter sekretær Ovesens opfattelse bør man ikke anvende kunstgødning i de udyrkede arealer, der er underkastet fredning,

fordi kunstgødningen vil ændre vegetationen i uheldig retning. Den af lederen af Statens marskforsøg afgivne erklæring om udsivning af næringsstoffer til åslyngen fandt sekretæren alt for kategorisk, da åslyngen ikke kan sidestilles med en almindelig sø, idet muligheden for udsivningseffekt er større end normalt på grund af ringe afstrømning. Det ville være meget uheldigt netop her på de udyrkede områder at benytte herbicider og insekticider.

Mag. scient. Hanne Signe Olsen, fremhævede, at åslyngen indeholder 3 forskellige slags ferskvandstyper, nemlig et stillestående afsnit, et afsnit med langsommere- og et med hurtigere-strømmende vandmængder. I den sydligste del af åslyngen bør der slet ikke udledes gødskning, når dette område skal retableres som et vadefuglerefugium, ligesom der ej heller bør foretages sprøjtning mod insekter og ukrudt.

Der skulle intet være til hinder for at foretage høslæt i området efter den 7. juli, medens det derimod må være udelukket at tillade nogen form for jagt i fredningssagens kerneområde mod syd.

Det er naturfredningsforeningens opfattelse, at ændringer i de omgivende arealers vandsystem ikke bør hindres ved fredningen, for så vidt de er nødvendige, for at afværge oversvømmelseskatastrofer.

Amtsrådsmedlem, gårdejer Erik Rosenstand, fremhævede, at Ribe amtsråd er betænkelig ved fredningssagens gennemførelse, idet et meget stort antal lodsejere er interesserede i, at der ikke lægges hindringer i vejen for gennemførelse af det årgamle projekt om afvanding af Ribe marsken, som der i amtsrådet i sin tid var flertal for at søge fremmet.

Borgmester C.J. Pedersen, bemærkede, at det fortsat er Ri-

be byråds opfattelse, at fredningspåstanden omfatter et alt for stort område. Han indstillede, at der fortsat tillades sprøjtning og gødskning på matr. nr. 20 Ribe Holmeengene samt gødskning på matr. nr. 2 smst. Efter byrådets opfattelse bør der ikke ske nogen begrænsning af udøvelsen af jagt på de af kommunen ejede og administrerede arealer, ligesom der ej heller burde sættes nogen frist for høslæt på matr. nr. 20. På forespørgsel oplyste borgmesteren, at der på et areal af ca. 150 ha er udstedt 160 jagtkort fordelt på 3 jagtforeninger.

Landmand Ove Tobiassen, Kærbøl, bemærkede, at han har lejet matr. nr. 20 og matr. nr. 2 Ribe Holmeengene af Ribe kommune og har sået hvede i den sydlige del af dette, ligesom han har foretaget gødskning af disse arealer. Han agter at fortsætte hermed i april og maj måneder i 1974, ligesom han agter at fortsætte med at pløje i dette område.

Sekretær Claus Helveg Ovesen fremhævede, at der ikke bør foretages høslæt i den tid, hvor fuglene i området ligger på rede, hvorfor et forbud imod høslæt indtil den 1. juli vil være passende.

Danmarks Naturfredningsforening fremsendte derefter med brev af 28. januar 1974 en ændret påstand til fredningsnævnet, idet det påstået fredede område begrænsedes ved en ændring af nordgrænsen som nævnt ovenfor. Ifølge den ændrede påstand opretholdtes et ubetinget forbud mod anvendelse af ukrudts- og insektbekæmpende midler samt gødskning på matr. nr. 2 og nr. 20 Ribe Holmeengene samt et ubetinget jagtforbud vedrørende de samme matr. nr.e. Endvidere medtoges i påstanden et forbud mod høslæt på de to sidstnævnte matr.nr.e i tiden før 1. juli 1974.

I den fremlagte erklæring af 8. februar 1974 fra Vildtbiologisk Station, Kalø, udtales bl.a. angående den nedlagte

påstand om forbud mod jagt på matr. nr. 2 og matr. nr. 20
Holmeengene: "Ved gennemlæsning af sagens akter har Stationen ikke fundet nogen argumentation, der sagligt påviser et behov for forbud mod jagt. Det kan anføres, at lovlig jagtudøvelse næppe influerer den ynglende fuglebestands arts- og mængdemæssige sammensætning, og at listen over fugle, der i træktiden er observeret i området, rummer arter, som er almindeligt forekommende i det sydvestlige Jylland.

Efter at have vurderet situationen bl.a. på basis af Stationens landsomfattende fugleoptællinger og en besigtigelse af arealet den 6. februar anbefales det fredningsnævnet, at man ved fredningssagens videre behandling ser bort fra det fremsatte ønske om jagtforbud.

....."

Af et brev af 12. februar 1974 fremgår, at Fredningsplanudvalget er af den opfattelse, at der kunne være anledning til at gennemføre en vis begrænsning af jagten inden for hele det af fredningspåstanden omfattede areal.

Naturfredningsrådet meddelte i et brev af 13. februar 1974 fredningsnævnet, at rådet kunne anbefale, at den rejste fredningssag fremmes i den form, som Danmark's Naturfredningsforening havde foreslået i sit brev af 28. januar 1974. Rådet fandt dog, at forbudet mod anvendelse af kunstgødning og sprøjtemidler burde udvides til også at omfatte eng- og rørsumpearealer øst for åslyngen.

For at bevare områdets fugleliv foreslog naturfredningsrådet dernæst, at der i forbindelse med en fredning af området indføres forbud mod offentlig færdsel på matr. nr. 49, 44, 38, 30, 20 og 2 i tiden fra den 1. april til den 1. juli, samt forbud mod høslæt før den 1. juli.

Endvidere kunne rådet anbefale, at der i fredningskendelsen optages en bestemmelse om jagtforbud for hele det af påstanden omfattede område samt en bræmme syd for dette.

Den 18. februar 1974 afholdt fredningsnævnet sit tredje offentlige møde, hvortil der var indvarslet, dels på det andet offentlige møde, dels ved udsendelse af referat fra dette møde til sagens parter den 7. december 1973.

På mødet fremhævede pastor J.D. Bitsch-Larsen, Ribe, som repræsentant for de 3 lokale jagtforeninger, at det ville være betænkeligt ved fredningskendelse at jagtfrede de fugle, som man plejer at kunne jage inden for jagtperioderne, hvorimod sjældnere fuglearter burde beskyttes i videst muligt omfang.

Mag scient. Hanne Signe Olesen fremhævede, at Danmarks Naturfredningsforening måtte anse det for betænkeligt at indføre et forbud mod offentlig færdsel i området i yngletiden, hvorved man ville afskære publikum fra at iagttage dyrene i yngletiden. Hun bemærkede endvidere, at Danmarks Naturfredningsforening måtte være tilfreds, såfremt der i fredningskendelsen blev taget forbehold om at genoptage fredningssagen, såfremt en realisation af projektet for afvanding af Ribe marsken måtte give anledning hertil.

Landsjagtforeningen af 1923 har i et brev af 19. februar 1974 anbefalet fredningsnævnet at se bort fra det fremsatte ønske om jagtforbud, idet foreningen ikke har kunnet finde nogen saglig argumentation herfor i det nævnet forelagte materiale.

I brev af 22. marts 1974 til fredningsnævnet har miljøministeriet udtalt sin tilslutning til naturfredningsrådets forslag om, at forbudet mod brug af kunstgødning og sprøjtemidler også skal gælde for eng- og rørsumparealer øst for åslyngen inden for fredningen, men ikke for sådanne områder, som har været un-

der dyrkning gennem længere tid.

Med henvisning til at spørgsmålet om beskyttelse af fuglokaliteter forventes taget op til generel drøftelse mellem naturfrednings- og jagtmyndigheder kunne miljøministeriet ikke anbefale, at et forbud mod jagt gennemføres under nærværende fredningssag. Spørgsmålet om en indskrænkning af jagten ved Ribe Holme foresloges i stedet taget op til forhandling med de implicerede parter uden for fredningen.

Ribe kommune meddelte ved brev af 27. marts 1974 fredningsnævnet, at man fastholdt en i kommunalbestyrelsen i november 1973 sket vedtagelse om at anbefale fredningsnævnet at ændre fredningsbestemmelserne for Ribe Holme således:

- 1) sprøjtning og gødskning skal være tilladt på matr. nr. 20,
- 2) gødskning skal være tilladt på matr. nr. 2,
- 3) der indføres ikke jagtforbud på nogen af arealerne,
- 4) der indføres ikke nogen form for tidsfrist for høslæt på matr. nr. 20, samt
- 5) tidsfristen for høslæt på matr. nr. 2 ændres til 1. juli.

Fredningsnævnet, der havde opfordret de i naturfredningslovens § 11 nævnte myndigheder, som er berettiget til at rejse fredningssag, om at erklære sig i anledning af begrænsningen og ændringen af naturfredningsforeningens påstand, meddelte ved brev af 3. april 1974 sagens parter, at nævnet havde besluttet at begrænse fredningssagen, ligesom man gav underretning om de ændrede forslag til fredningsbestemmelser, der var fremkommet fra Danmarks Naturfredningsforening, Miljøministeriet og Ribe kommune. Fredningsnævnet opfordrede derhos parterne til at fremsætte alternative erstatningskrav senest den 18. april 1974. Nævnets beslutning averteredes i "Statstidende" og i dagbladet "Vestkysten" for den 6. april 1974, samt i "Ribe Stiftstidende" og "Avisen for

Ribe og omegn" for den 18. april 1974.

Sognepræst J.D. Bitsch-Larsen, Ribe, meddelte i brev af 3. april 1974 fredningsnævnet, at der ikke er grund til at frede brushøns i området i jagtsæsonen, idet disse da allerede har forladt stedet. Endvidere gjorde han gældende, at turisters færdsel i området i yngletiden kan medføre risiko for, at de rugende fugle forsvinder.

Den 22. april 1974 afholdtes det fjerde og sidste lodsejermøde, hvortil der var indvarslet dels på det tredje offentlige møde dels ved udsendelse af referat fra dette møde til sagens parter den 15. marts 1974, samt ved den fornævnte meddelelse af 3. april 1974 om begrænsning af fredningssagen.

Foranlediget af naturfredningsrådets udtalelse om det ønskelige i, at fredningspåstanden blev udvidet til at omfatte et areal syd for åslyngen, bemærkede nævnets formand, at der ikke er nedlagt påstand om en sådan udvidelse af nogen af de i naturfredningslovens § 11 nævnte institutioner.

Gårdejer Ove Tobiasen tilkendegav, at han agtede at foretage sprøjtning mod ukrudt og skadedyr på de af ham ejede og lejede arealer inden for det af fredningspåstanden omfattede område.

I tilslutning til lodsejermødet foretoges besigtigelse af enkelte af de parceller, der påstås fredet. Gårdejer Niels Bro Lund, (matr. nr. 58 Holmeengene) påviste, hvorledes en del halm og affald ved sidste højvande var skyllet op på hans åbred. Han ønskede tilladelse til at foretage opfyldning på et lavt areal ud mod åen, hvorfra der tidligere er taget fyld til det tilstødende vejanlæg. Han ønskede endvidere etableret en overkørsel fra den asfalterede vej med henblik på fjernelse af det omtalte affald.

Landinspektør H. Præstholt kunne ikke anbefale, at der med-

deles tilladelse til opfyldning af åbredden.

Gårdejer Henrik Kruse, (matr. nr. 16 h og 16 i Øster Vedsted under Ribe domsogn) anmodede for sig og ejeren af matr. nr. 15 l og 34 ibd., gårdejer Peder V. Laustsen, om tilladelse til at udjævne nogle kunstige forhøjninger i terrænet og nogle ældre vandingskanaler.

Landinspektør H. Præstholm bemærkede, at disse foranstaltninger næppe kan være i strid med fredningens formål.

II. FREDNINGENS OMFANG:

Efter indgående overvejelser og interne forhandlinger har nævnet enstemmigt truffet beslutning om, at den foreslåede fredning bør gennemføres i den af Danmarks Naturfredningsforening påståede udstrækning, jfr. kort 1 : ^{10.000}/₁ og skematisk oversigt, der hører til denne kendelse.

Nævnet finder det endvidere påkrævet, at der ved kendelsen tilsikres skolesøgende, lærerstuderende og andre studiegrupper adgang til de ved kendelsen fredede arealer i undervisnings- eller studieøjemed under forudsætning af, at besøget forestås af en ansvarlig leder og sker efter forudgående anmeldelse til vedkommende ejer.

Nævnet har ved sin således trufne beslutning i overensstemmelse med indholdet af naturfredningslovens § 1 lagt vægt på, at de fredede arealer udgør tilholdssted for et betydeligt antal af mange forskellige arter af fugle, som det af naturvidenskabelige og undervisningsmæssige hensyn er væsentligt at bevare. Herudover har nævnet ved sin afgørelse lagt vægt på betydningen af, at den usædvanlige store åslynge, der frembyder karakteristiske enestående vækstvilkår for flora og fauna, bevares. Fremdeles har nævnet fundet, at de omhandlede marker, enge og rørsumpe er af en sådan landskabelig værdi, set i sam-

enhæng med marsken vest for Ribe, at deres bevarelse er af væsentlig betydning for almenheden.

III FREDNINGENS INDHOLD:

Med hensyn til fredningens nærmere indhold fastsættes følgende generelle bestemmelser, jfr. dog de i lodsejerfortegnelsen nedenfor anførte begrænsninger:

1.

Bebyggelse, såvel som opstilling af boder, skure, master, transformatorstationer eller andre skæmmende indretninger er ikke tilladt.

2.

Arealerne må ikke benyttes til camping.

3.

Henkastning af affald må ikke finde sted.

4.

Arealerne må dyrkes som hidtil, hvorved bemærkes, at hidtil uopdyrkede arealer ikke må opdyrkes. Tilplantning med træer eller buske må ikke finde sted.

5.

Anvendelse af kemiske bekæmpelsesmidler ud over de for arealernes drift absolut nødvendige er ikke tilladt.

6.

Terrænformerne må ikke ændres ved afgravning eller opfyldning. Der må ikke etableres dambrug eller foretages ændringer i vandsystemet som kan ændre områdets nuværende tilstand. Det skal dog være tilladt at gribe ind med det formål at forhindre oversvømmelseskatastrofer.

7.

Det skal være tilladt for skolesøgende, lærerstuderende

og andre studiegrupper i undervisnings- eller studieøjemed at færdes på de fredede arealer, under forudsætning af at besøget forestås af en ansvarlig leder og sker efter forudgående anmeldelse til vedkommende ejer.

For visse af de fredede parceller gælder yderligere følgende bestemmelser:

a.

Parcellerne matr. nr. 2 og matr. nr. 20 Ribe Holmeengene under Ribe jorder skal henligge som udyrkede efter høsten 1974, men må dog anvendes til græsning. Efter høsten 1974 må der ikke afbrændes halm, pløjes, harves eller foretages anden form for behandling af jorden. Grøfter gravet i forbindelse med opdyrkning af arealerne, skal om nødvendigt sløjfes ved fredningsplanudvalgets foranstaltning for at genskabe vadefuglemiljøet. Høslæt må tidligst ske den 1. juli.

b.

På parcellerne matr. nr. 2 og matr. nr. 20 Ribe Holmeengene under Ribe jorder samt på de uopdyrkede dele af såvel parcellerne matr. nr. 288 b, 288 c, 301 og fælles Klæggrav, Søndermarken under Ribe jorder som af parcellerne 56 h, 56 m, 57 n, 4 b og 9 b Øster Vedsted under Ribe Domsogn, må gødskning og anvendelse af kemiske ukrudts- og insektbekæmpende midler ikke finde sted. Påtaleberettiget er fredningsnævnet for Ribe amts Fredningskreds og Fredningsplanudvalget for Ribe Amt.

Fredningsnævnet har ikke fundet det påkrævet under denne fredningssag at gennemføre et forbud mod jagt i det Danmarks Naturfredningsforening påståede omfang, idet nævnet med støtte i de af Vildtbiologisk Station og jagtforeningerne afgivne erklæringer samt under hensyntagen til miljøministeriets oplys-

ninger om en forventet drøftelse mellem naturfrednings- og jagtmyndighederne angående vadefugleområder, har anset det forsvarligt, at jagtfredningen af fuglene i området indtil videre udelukkende er sikret ved jagtlovens bestemmelser herom. I tilslutning hertil bestemmes det, at nærværende sag efter forløbet af 2 år fra datoen for kendelsens afsigelse kan begæres genoptaget med henblik på fastsættelse af andre bestemmelser om forbud mod jagt inden for det fredede område eller en del af dette, såfremt fredningsnævnet finder det godtgjort, at et sådant forbud er påkrævet for at sikre formålet med fredningen.

Fredningsnævnet har endvidere fundet det påkrævet at følge miljøministeriets indstilling om, at det ubetingede forbud mod gødskning og anvendelse af kemiske sprøjtemidler udvides til også at omfatte eng- og rørsumparealerne øst for åslyngen inden for fredningen. Det bemærkes herved, at de i sagen afgivne udtalelser fra Naturfredningsrådet og Københavns Universitet fersklandsbiologiske laboratorium har været afgørende for nævnets beslutning angående disse spørgsmål.

Fremdeles har fredningsnævnet af hensyn til fugleeyngelen besluttet, at høslæt på matr. nr. 2 og matr. nr. 20 Ribe Holmeengene tidligst må finde sted efter den 1. juli.

Såfremt den tidligere rejste men ikke gennemførte sag om afvanding af Ribe marsken måtte blive aktuel, skal nærværende fredningssag genoptages med henblik på iværksættelse af eventuelle foranstaltninger, der skal afværge, at formålet med nærværende fredning eluderes.

I anledning af foranstående under litra a. nævnte bestemmelse om forbud mod halmafabrænding, samt pløjning og harvning på matr. nr. 2 og matr. nr. 20 Ribe Holmeengene efter høsten 1974, fremhæves særligt, at en anke af nærværende kendelse ikke skal

have opsættende virkning.

ERSTATNING:

Ved fastsættelsen af erstatningerne til lodsejerne for området pålagte fredning med de ovenfor nævnte rådighedsindskrænkninger har nævnet lagt vægt på, at der efter fredningspåstænden er mulighed for at fortsætte den landbrugsmæssige udnyttelse af jorden - bortset fra matr. nr. 2 og matr. nr. 20 Ribe Holmeengene - det væsentlige i samme omfang som hidtil sket.

Nævnet har endvidere taget i betragtning, at det fredede område ligger i landzone, og at det efter alt foreliggende ikke kan forventes, at der inden for en overskuelig fremtid vil blive givet tilladelse til udstykning med henblik på byggeri i området.

Nævnet har herefter fundet, at en almindelig arealerstatning for den pålagte fredning passende kan fastsættes til 500,- kr. pr. ha., jfr. dog nedenfor vedrørende matr. nr. 2 og matr. nr. 20 Ribe Holmeengene under Ribe jorder.

Det ved kendelsen indførte ubetingede forbud mod gødskning og anvendelse af kemiske bekæmpelsesmidler på de uopdyrkede dele af parcellerne beliggende øst for åslyngen, findes ikke at kunne berettigede lodsejerne til særskilt erstatning, da der udelukkende er tale om uopdyrkede arealer.

Det bemærkes, at flere af de af nærværende kendelse omfattede parceller i Øster Vedsted, Ribe domkirkes landsogn, deltager i en verserende jordfordelingssag. Ifølge oplysninger fra Jordfordelingssekretariatet vil jordfordelingskendelsen medføre, at matr. nr. 4 b Øster Vedsted, deles i to parceller, der overdrages til hver sin ejer, ligesom fire andre matrikelnumre udelte overdrages til nye ejere, jfr. nedenfor i fortegnelsen over lods-ejere.

Løbenr. 1. Udgår.

Løbenr. 2. Ribe kommune (matr. nr. 2 og den sydlige del af 85 Ribe Holmeengene under Ribe jorder, samt matr. nr. 285, 288 a, 288 c og 301, alle Søndermarken under Ribe jorder.)

Ribe kommune har nedlagt påstand om tilkendelse af en erstatning stor 1.500,- kr. pr. ha for forringede anvendelsesmuligheder, såfremt den af naturfredningsforeningen fremsatte endelige fællesfredningspåstand tages til følge.

Af oplysningen fra Fredningsplanudvalget fremgår, at den uopdyrkede del af matr. nr. 288 c og matr. nr. 301 Søndermarken, der er omfattet af det ubetingede forbud mod gødskning og anvendelse af kemiske bemæmpelsesmidler, udgør henholdsvis 33680 m² og 0 m².

I overensstemmelse med de ovenfor anførte retningslinier, fastsætter nævnet erstatningen for de ovennævnte matr. nr. (excl. matr. nr. 2) (ialt 32,8 ha.) til 16.400,- kr.
=====

Vedrørende matr. nr. 2 Holmeengene under Ribe jorder har Ribe kommune nedlagt følgende særlige erstatningspåstand, der tillige omfatter erstatning for matr. nr. 20 ibd., der administreres af Ribe kommune:

".....

For så vidt særpåstandene for matr. nr. 2 og 20 Holme Engene under Ribe jorder tages til følge, påstås m.h.t. disse matr.nr.e i stedet erstatning

under ét stor kr. 211.440,-

Beløbet fremkommer således:

Grundværdi pr. 1/4 1973	kr. 112.000,-
5 80%	<u>" 89.600,-</u>
Handelsværdi som landbrugsjord	kr. 201.600,-
+ værdi af jagtret årlig 3.000 kr.	<u>" 30.000,-</u>
	<u>kr. 231.600,-</u>

Værdi af <u>pløjning, gødskning og</u>	
<u>sprøjtning</u> 90% af jordværdien	kr. 181.440,-
Værdi af <u>jagt</u> , jfr. ovenfor	<u>" 30.000,-</u>
Erstatningspåstand	<u>kr. 211.440,-</u>

Herudover tages der forbehold med hensyn til et mod Ribe kommune af den aktuelle lejer forventet erstatningsspørgsmål for tab som følge af fredningens gennemførelse, idet kommunen må betragte et sådant erstatningskrav som sig uvedkommende subsidiært må forbeholde sig at forhøje erstatningspåstanden, når erstatningens størrelse og berettigelse er fastslået.

Såfremt Ribe kommunes forslag af 27/3 1974 til ændring af fredningspåstanden tages til følge helt eller delvis påstås erstatningen i forhold til de omstående anførte hovederstatningspåstande reguleret i henhold til følgende:

ad 1. og 2.: Erstatningen nedsættes under	
hensyn til manglende pløj-	
ningsmulighed til 2/3 af	
kr. 201.600,-	<u>kr. 134.400,-</u>
ad 3.: Værdi heraf ansættes til	
kr. 3.000 årlig ialt	<u>kr. 30.000,-</u>

ad 4.: Såfremt dette pkt. ikke kan tages til følge henvises til påstanden om højeste erstatning, da arealets nytteværdi i så fald vil falde med over 90%. Iøvrigt vil det skade de omliggende jorder, såfremt ukrudtet får lov til at gro uden at blive slået.

....."

Fredningsnævnet har fastsat erstatningen for det af Ribe kommune ejede areal, matr. nr. 2 Ribe Holmeengene således:

16,96 ha ansat til handelsværdi som landbrugsjord efter 6.000,- kr. pr. ha, hvorfra trækkes den reducerede værdi i anledning af den gennemførte fredning, svarende til 25%.

Erstatningen udgør herefter kr. 4.500,- pr. ha
eller ialt 76.320,- kr.
=====

Løbenr. 3. Det Termansenske legat v/Ribe Kommune (matr. nr. 20 Holmeengene under Ribe jorder.)

Ribe kommune har nedlagt den under løbenr. 2 anførte fælles erstatningspåstand, hvortil der henvises.

Fredningsnævnet har herefter fastsat erstatningen for det af Det Termansenske Legat ejede areal matr. nr. 20 Ribe Holmeengene således:

11.1142 ha ansat til handelsværdi som landbrugsjord efter 6.000,- kr. pr. ha, hvorfra trækkes den reducerede jordværdi i anledning af den gennemførte fredning, svarende til 25%. Erstatningen udgør herefter 4.500,- kr. pr. ha, eller ialt 50.014,- kr.
=====

Brugeren af matr. nr. 2 og matr. nr. 2o Ribe Holme-
engene, gårdejer Ove Tobiasen, Kærbøl, lejer i hen-
hold til kontrakt med Ribe kommune.

Den pågældende, der ifølge fornævnte kontrakt har lejet de nævnte matrikelnumre fra den 1. januar 1973 til den 1. november 1976 for en forpagtningsafgift af 350 kr. pr. ha, har trods opfordring på nævnsmøder til i god tid at indgive en erstatningsopgørelse til nævnet for det tilfælde, at han ved fredningskendelsen forhindres i at dyrke de af ham lejede arealer efter høsten 1974 først tilstillet nævnet en sådan igennem De samvirkende Danske Landboforeninger den 3. august 1974.

Opgørelsen er sålydende:

"Udbytte fra 1 ha hvede á 50 hkg

Udbytte 50 hkg á 85 kr. 4.250,- kr.

Variable omkostninger

Sædekorn 300,- kr.

Gødning 500,- kr.

Traktorømk., kemikalier m.v. 100,- kr.

Høstning 100,- kr. 1.000,- kr.

Dækningsbidrag 3.250,- kr.

Tab pr. år

25 ha x 3.250 kr. 81.250,- kr.

÷ forpagtningsafgift 350 x 25 ha 8.750,- kr.

÷ alt. (alternativ) anvendelse af arbejds-
kraft m.v. 15. t/ha x 40 kr./

x 25 ha 15.000,- kr.

÷ risiko 7.500,- kr.

Tabt netto-fortjeneste i 1974 priser 50.000,- kr.

Tilbagediskontering af tab 1975 og 1976 til udbetaling i 1974:

$$50.000 \times (1,11)^{-1} + 50.000 \times (1,11)^{-2} =$$

$$45.045 + 40.580 = \underline{\underline{85.625,- kr.}}$$

lig erstatningspåstand ialt."

Idet bemærkes, at nævnet efter foretagne undersøgelser og indhentede oplysninger finder at kunne lægge opgørelsen til grund, vil brugerens erstatningspåstand i medfør af naturfredningslovens § 21, stk. 1 og 2, som følge af kendelsens bestemmelser om forbud mod dyrkning af arealerne være at tage til følge, således at der udbetales ham ialt.... 85.625,- kr.

Løbenr. 4 - 9 incl.: udgår.

Løbenr. 10. Gårdejer Ove Tobiasen (matr. nr. 44 og 49 Holmeengene under Ribe jorder\)

Ejeren har forbeholdt sig erstatning, men har ikke fremsat specificeret erstatningskrav.

Fredningsnævnet har fastsat erstatningen til 2.878,- kr.

Løbenr. 11. Else Havemose, A. Bundgård, Chr. Lorentzen (matr. nr. 74 Holmeengene under Ribe jorder.)

Ejerne har anmodet om tilladelse til at udjævne en jordhøj, som stammer fra tiden før digebygningen. Jordhøjen ønskes udjævnet på marken, hvorfra den er opkastet, fordi jorden på dette sted er blevet meget

lav og sur. Det anføres, at terrænet efter udjævningen vil få sit naturlige udseende igen.

Nævnet har anstillet undersøgelser efter den givne anledning.

Da det på grundlag heraf kan formodes, at der kan være arkæologisk-historiske interesser i bevaringen af den omhandlede jordhøj, finder nævnet det betænkeligt, sålænge en arkæologisk undersøgelse af højen ikke har fundet sted, på nuværende tidspunkt at meddele tilladelse til højens udjævning.

Ejerne har påstået sig tilkendt erstatning i lighed med øvrige lodsejere uden at angive noget beløb.

Fredningsnævnet har fastsat erstatningen
til 3.664,- kr.
=====

Løbenr. 12. Åge Feddersen (matr. nr. 68 Holmeengene, Ribe jorder.)

Ejeren har fremsat sålydende erstatningskrav:

"Da jeg har haft planer om at fylde noget jord i den lavning, der findes på min mark matr. nr. 68, og erfarer, at man ikke må det, når stykket er fredet, ser jeg mig nødsaget til at kræve 10.000 kr. i erstatning."

Efter foretagne undersøgelser bestemmer fredningsnævnet, at fredningsservitutten ikke skal være til hinder for, at den omhandlede lavning på matr. nr. 68 Holmeengene opfyldes til niveau med de omgivende arealer.

Fredningsnævnet fastsætter erstatningen
til 1.445,- kr.
=====

Løbenr. 13. Hans Stagård (matr. nr. 4 og 72 Holmeengene, Ribe jorder.)

Ejeren har forbeholdt sig erstatning, men har ikke fremsat specificeret erstatningskrav.

Fredningsnævnet fastsætter erstatningen
til 1.587,- kr.
=====

Løbenr. 14. Niels Bro Lund (matr. nr. 58 Holmeengene, Ribe jorder.)

Ejeren har anmodet om godkendelse af, at han foretager en opfyldning af et lavt areal ud mod åen, hvorfra der angives tidligere at være taget fvld til det tilstødende vejanlæg. Han har endvidere anmodet om tilladelse til at etablere en overkørsel fra den asfalterede vej til den af ham ejede parcel.

Fredningsnævnet finder, at det vil stride mod formålet med fredningen at tillade de omtalte jordarbejder, der begge ønskes foretaget i nærheden af åløbet. Fredningsnævnets afslag skønnes ikke at kunne berettige til erstatning.

Ejeren har forbeholdt sig erstatning for fredningen som sådan, men har ikke fremsat specificeret erstatningskrav.

Fredningsnævnet fastsætter erstatningen
til 1.807,- kr.
=====

Løbenr. 15. Fru Gudrun Margrethe Okholm (matr. nr. 38 Holmeengene, Ribe jorder.)

Ejeren har påstået sig tilkendt erstatning på linie med de øvrige lodsejere i sagen.

Fredningsnævnet fastsætter erstatningen
til 1.740,- kr.
=====

Løbenr. 16. Tobias Tobiasen (matr. nr. 30 og 54 Holmeengene,
Ribe jorder.)

Ejeren har forbeholdt sig erstatning, men han
har ikke fremsat specificeret erstatningskrav.

Fredningsnævnet fastsætter erstatningen
til 4.915,- kr.
=====

Løbenr. 17. Viktor Petersen (matr. nr. 288 b Søndermarken under
Ribe jorder.)

Ejeren har ikke fremsat erstatningskrav.

Af oplysninger fra fredningsplanudvalget for
Ribe amt fremgår, at den uopdyrkede del af matr. nr.
288 b Søndermarken, som er omfattet af det ubetin-
gede forbud mod gødskning og anvendelse af kemiske
bekæmpelsesmidler, udgør 13600 m².

Fredningsnævnet fastsætter erstatningen
til 4.177,- kr.
=====

Løbenr. 18. Fælles Klæggrav.

Idet bemærkes, at der ovenfor under løbenr. 2
er tilkendt Ribe kommune som ejer af matr. nr. 301
Søndermarken erstatning for denne andel i den fælles
Klæggrav, og da der iøvrigt ikke ses at være nogen
erstatningsberettigede vedr. Klæggraven, tilkendes
der ikke yderligere erstatning.

Løbenr. 19. Else Bjerrum Hansen og Åge Bjerrum Hansen (matr. nr.
56 h Øster Vedsted under Ribe domsogn.)

Ejerne har fremsat følgende erstatningskrav:

"For at kunne erhverve tilsvarende arealer for
de, der bliver pålagt forbud mod sprøjtning og

gødskning kræves: 6.000,- kr. skattefrit pr. tdr.
land."

Af oplysningen fra fredningsplanudvalget for
Ribe amt fremgår, at den uopdyrkede del af matr. nr.
56 h Øster Vedsted som er omfattet af det ubetingede
forbud mod gødskning og anvendelse af kemiske be-
kæmpelsesmidler, udgør 45200 m².

I overensstemmelse med de oven for anførte ret-
ningslinier fastsætter fredningsnævnet erstatningen
til 4.587,- kr.
=====

Løbenr. 20. Bodil Nielsen, Johanne Jensen, Kristine Okholm og
Chr. Brågård (matr. nr. 56 m Øster Vedsted, under
Ribe domsogn.)

Ved jordfordelingskendelse forventes hele matr.
nr. 56 m Øster Vedsted, under Ribe domsogn, overdra-
get til gårdejer Thomas Thygesen, Øster Vedsted, som
har fremsat følgende erstatningskrav:

".....!!.....

Mit erstatningskrav beløber sig til kr! 12.000,-
pr. ha + hvad der pålignes mig i skatter af den udbe-
talte erstatning.

Erstatningskravet begrundes med, at det efter
fredningen ikke vil være muligt at etablere vejfor-
bindelse til holmen i den vestlige side af matr. nr.
56 m, ligesom det heller ikke vil være tilladt at op-
fylde sumpene mellem holmen og resten af matr. nr.
56 m, desuden vil der heller ikke være mulighed for
at udføre planeringsarbejder, så parcellen kan gøres
mindre vandlidende end den er i dag. Sidst skal næv-

nes, at indtægterne fra jagtleje vil bortfalde efter fredningen.

.....

Af oplysninger fra fredningsplanudvalget fremgår, at den uopdyrkede del af matr. nr. 56 m Øster Vedsted, som er omfattet af det ubetingede forbud mod gødskning og anvendelse af kemiske bekæmpelsesmidler, udgør 19200 m².

Idet bemærkes, at de af ejeren anførte forhold ikke ses at kunne berettige til en højere erstatning end den, der generelt tilkendes efter de ovenfor anførte retningslinier, fastsætter nævnet i overensstemmelse med disse erstatningen til 3.926,- kr.
=====

Erstatningen vil være at deponere, indtil gårdejer Th. Thygesens adkomst er endelig berigtiget ved tinglysning af jordfordelingskendelsen.

Løbenr. 21. Erik Smidt Okholm (matr. nr. 57 n Øster Vedsted under Ribe domsogn.)

Ved jordfordelingskendelse forventes hele matr. nr. 57 n Øster Vedsted overdraget til gårdejer Bent Klausen, Øster Vedsted, som har forbeholdt sig erstatning, men ikke har fremsat specificeret erstatningskrav.

Af oplysninger fra fredningsplanudvalget fremgår at hele matr. nr. 57 n er opdyrket og således ikke omfattes af det ubetingede forbud mod gødskning og anvendelse af kemiske bekæmpelsesmidler.

I overensstemmelse med de ovenfor anførte ret-

ningslinier fastsætter fredningsnævnet erstatningen
til 1.200,- kr.
=====

Erstatningen vil være at deponere, indtil gårdejer
Bent Klausens adkomst er endelig berigtiget ved ting-
lysning af jordfordelingskendelsen.

Løbenr. 22. Arne Jensen (matr. nr. 4 b Øster Vedsted, Ribe dom-
kirkes landsogn.)

Ved jordfordelingskendelse forventes den østli-
ge lod af matr. nr. 4 b Øster Vedsted (6 ha 8345 m²)
overdraget til gårdejer Bent Klausen, Øster Vedsted.

Ved samme jordfordelingskendelse forventes den
vestlige lod af matr. nr. 4 b Øster Vedsted (1 ha
8996 m²) overdraget til gårdejer Jacob Nielsen, Øster
Vedsted.

De pågældende har begge forbeholdt sig erstat-
ning, men har ikke fremsat specificerede erstatnings-
krav.

Af oplysninger fra fredningsplanudvalget frem-
går, at den uopdyrkede del af den østlige lod af matr.
nr. 4 b Øster Vedsted, som er omfattet af det ube-
tingede forbud mod gødskning og anvendelse af kemiske
bekæmpelsesmidler, udgør 16800 m².

I overensstemmelse med de ovenfor anførte ret-
ningslinier fastsætter fredningsnævnet erstatningen
til 3.417,- kr.
=====

for den østlige lod og 950,- kr.
=====

for den vestlige lod af matr. nr. 4 b Øster Vedsted.
Erstatningssummerne vil være at deponere, indtil

gårdejer Bent Klausen og gårdejer Jacob Nielsens adkomster er endelig berigtiget ved tinglysning af jordfordelingskendelsen.

Løbenr. 23. Jens Lassen (matr.nr. 3 af, 4 k, 6 n og 9 b Øster Vedsted, Ribe domsogn.)

Ved jordfordelingskendelse forventes hele matr. nr. 4 k Øster Vedsted under Ribe domsogn overdraget til gårdejer Alfred Dam Jensen, Øster Vedsted.

Ertstatningen vedrørende dette matr.nr., der fastsættes til 1.551,-kr.
=====

vil være at deponere, indtil gårdejer Dam Jensens adkomst er endelig berigtiget ved tinglysning af jordfordelingskendelsen.

Matr.nr. 3 af, 6 n og 9 b Øster Vedsted under Ribe domsogn beholder gårdejer Jens Lassen, der har påstået erstatning, men ikke har fremsat specificeret erstatningskrav.

Af oplysninger fra fredningsplanudvalget for Ribe amt fremgår, at hele matr.nr. 9 b Øster Vedsted er opdyrket og således ikke omfattes af det ubetingede forbud mod gødskning og anvendelse af kemiske bekæmpelsesmidler.

Fredningsnævnet fastsætter erstatningen til 2.257,-kr.
=====

Løbenr. 24. Gårdejer Jørgen Brink, Øster Vedsted (matr.nr. 36 Øster Vedsted, under Ribe domsogn.) Ved jordford.kendelse overdrages hele matr.nr. 36 til Jacob Nielsen. Den pågældende har forbeholdt sig erstatning, men har ikke fremsat specificeret erstatningskrav.

Fredningsnævnet fastsætter erstatningen

til 821,- kr.
=====

Løbenr. 25. Aksel Nørgård (matr. nr. 8 h Øster Vedsted under
Ribe domsogn.)

Ejeren har ikke krævet erstatning.

Fredningsnævnet fastsætter erstatningen

til 1.205,- kr.
=====

Løbenr. 26 a. Theodor Poulsen Olesen (matr. nr. 2 y Øster Vedsted,
under Ribe domsogn.)

Ved jordfordelingskendelse forventes matr. nr.
2 y Øster Vedsted under Ribe domsogn overdraget til
gårdejer Ejner Christensen, Trasborg, Ribe, der ikke
har fremsat erstatningskrav.

Fredningsnævnet fastsætter erstatningen

til 950,- kr.
=====

Erstatningen vil være at deponere, indtil gård-
ejer Ejner Christensens adkomst er endelig berigti-
get ved tinglysning af jordfordelingskendelsen.

Løbenr. 26 b. Theodor Poulsen Olesen (matr. nr. 3 d Øster Vedsted
under Ribe domsogn.)

Ejeren har forbeholdt sig erstatning, men har
ikke fremsat specificeret erstatningskrav.

Fredningsnævnet fastsætter erstatningen

til 2.752,- kr.
=====

Løbenr. 27. Truels Truelsen (matr. nr. 2 p Øster Vedsted under
Ribe domsogn.)

Ejeren har forbeholdt sig erstatning, men har

ikke fremsat specificeret erstatningskrav.

Fredningsnævnet fastsætter erstatningen

til 1.438,- kr.
=====

Løbenr. 28. Peder Verner Laustsen (matr. nr. 15 l og 34 Øster Vedsted, Ribe domsogn.)

Ejeren har forbeholdt sig erstatning, men har ikke fremsat specificeret erstatningskrav.

Fredningsnævnet fastsætter erstatningen

til 2.815,- kr.
=====

Løbenr. 29. Henrik J. Kruse (matr. nr. 16 h og 16 i Øster Vedsted, Ribe domsogn.)

Ejeren har forbeholdt sig erstatning, men har ikke fremsat specificeret erstatningskrav.

Fredningsnævnet fastsætter erstatningen

til 3.099,- kr.
=====

Løbenr. 30. Hans Jørgen Jørgensen (matr. nr. 1 y Øster Vedsted, Ribe domsogn.)

Ejeren har ikke krævet erstatning.

Fredningsnævnet fastsætter erstatningen

til 1.579,- kr.
=====

Løbenr. 31. Alfred Dam Jensen (matr. nr. 1 s Øster Vedsted, Ribe domsogn.)

Ejeren har ikke krævet erstatning.

Fredningsnævnet fastsætter erstatningen

til 1.581,- kr.
=====

Løbenr. 32. Marius Tobiasen (matr. nr. 7 e Øster Vedsted, Ribe domsogn.)

Ejeren har ikke krævet erstatning.

Fredningsnævnet fastsætter erstatningen

til 702,- kr.
=====

Løbenr. 33. Ove Jørgen Kruse (matr. nr. 24 p Øster Vedsted,
Ribe domsogn.)

Ejeren har forbeholdt sig erstatning, men har
ikke fremsat specificeret erstatningskrav.

Fredningsnævnet fastsætter erstatningen

til 711,- kr.
=====

Ialt udgør de tilkendte erstatninger 286.113,- kr.

Det bemærkes, at erstatningerne er udregnet på grundlag
af tingbogsattesternes oplysninger om arealerne.

Erstatningerne vil være at forrente med 1% over den af
Danmarks Nationalbank fastsatte disconto pr. dato.

Da ingen iøvrigt i ejendommene berettigede har fordret
sig tillagt erstatning, vil de tilkendte erstatninger være at
udbetale til de foran anførte ejere.

Ifølge bekendtgørelse af lov om naturfredning nr. 445 af
1. oktober 1972 § 33 udredes erstatningen med 3/4 af statskas-
sen og 1/4 af Ribe amts kommune.

TINGLYSNING m.m.

Kendelsen vil være at tinglyse på de nedennævnte ejendom-
me med prioritet forud for al pantegæld og andre rettigheder af
privatretlig oprindelse, medens der med hensyn til offentlig-
retlige rettigheder, som for eksempel landbrugsnoteringer m.v.
henvises til tingbogen.

Påtaleret tillægges Fredningsnævnet for Ribe amts fred-

ingskreds og Fredningsplanudvalget for Ribe amt hver for sig eller i forening.

T h i b e s t e m m e s :

Ejendommene matr. nr. 2, 4, 20, 30, 38, 44, 49, 54, 58, 68, 72 og 74 sydlige del af 85 Holmeengene under Ribe jorder, matr. nr. 288 a, 288 b, 288 c, 285, 301 og Fælles Klæggrav, Søndermarken under Ribe jorder, matr. nr. 1 s, 1 v, 2 p, 2 v, 3 d, 3 af, 4 b, 4 k, 6 n, 7 e, 8 h, 9 b, 15 l, 16 h, 16 i, 24 p, 24, 36, 56 h, 56 m, samt 57 n Øster Vedsted under Ribe domsogn, fredes som ovenfor bestemt.

I erstatning udbetales de ovenfor fastsatte beløb, ialt 36.113,- kr. med renter 1% over den af Danmarks Nationalbank fastsatte disconto pr. dato.

Af erstatningen udredes 3/4 af statskassen og 1/4 af Ribe amtskommune.

Kendelsen kan indankes for Overfredningsnævnet, adresse Nyropsgade 22, 1602 København V, inden 4 uger fra kendelsens forkyndelse.

Anke af kendelsen til Overfredningsnævnet har ikke opsættende virkning med hensyn til de i kendelsen indeholdte bestemmelser om forbud mod afbrænding af halm, samt pløjning og harvning af matr. nr. 2 og matr. nr. 20 Ribe Holmeengene, samt de øvrige bestemmelser om udnyttelsen af de fredede områder.

Aksel Jørgensen

Lise Pindborg

Poul Buch

/C.H. Theut
sekr.

udskriftens rigtighed bekræftes. C.H. Theut

C.H. Theut
sekr.

Vedr.ejerlav:H=Holmengene under Ribe købstads jorder
S=Søndermarken under Ribe købstads jorder
Ø=Øster Vedsted under Ribe domsogn.

Lbmr.Lodsejer	matr.nr.	Areal under fredning m ² ,	Areal omf.af bygge- linie ca. m ² .	Areal under fredn.ialt m ² (heraf udyrket)	Erstatnkr. kr.	Tilkendt erstatning kr.	Bemærkning
2 Ribe kommune Giørtzvej 2, Ribe.	2 H	169600	137600		7 . . .	76.320	288 a udyrket 28000— heraf åløb 12800 288 c udyrket 33680
	85 H	46400	46400				
	285 S	59270	31000				
	288a S	188272	101600		1	16.400	
	288c S	33680	33680	497682			
	301 S	460	460	(61680)			
Termansens legat v/Ribe kommune	20 H	111142	109000	111142		50.014	
10 Ove Tobiasen, Kærbøl Farup, Ribe	44 H 49 H	32942 24617	32000 21000	57559	2 -	2.878	
11 Else Hayemose, Sct.Jørgensens- vej 4,Ribe.	74 H	73280	72400	73280	Intet beløb angivet	3.664	
12. Åge Feddersen Tøndervej,Ribe.	68 H	21890	16000	28890	10.000	1.445	
13. Hans Stagård Ribevej 60,Ribe	4 H 72 H	12633 19100	8500 14400	31733		1.587	
14. Niels Bro Lund Lustrup,Ribe.	58 H	36140	26600	36140		1.807	
15. Gudrun Margrete Oksholm,Lastrup- holm,Ribe.	38 H	34800	34800	34800	Intet beløb angivet	1.740	
16. Tobias Tobiasen Kærbøl Farup,	30 H 54 H	74751 23552	74751 18200	98303		4.915	
17. Victor Petersen Vægtergade 1, Ribe.	288b S	84300	33000	84300 (13600)		4.177	
18. Fælles Kleggrav	S	28590	5200	10400		0	
19. Åge Bjerrum Bjerrumgård, Ribe.	56h Ø	91740	65600	91740 (45200)	6.000 kr/tdr. skattefri	4.587	

lbnr.	Lodsejer	matr.nr.	Areal under fredning m ²	Areal omf, af byggelinie ca. m ² .	Areal under fredn. ialt m ² (heraf udyrket)	Erstatn.kr. erstatning kr.	Tilkendt erstatning kr.	Bemærkning
20.	Bodil Nielsen m.fl. Seminarie- vej 14, Ribe. (Ths. Thygesen, Ø. Vedsted)	56m Ø	78525	31000	78525 (19200)	12000 kr./ ha skattefri	3.926	
21.	Erik Smidt Okholm, Ø. Ved- stedvej 70, Ribe (Bent Klausen Ø. Vedsted)	57n Ø	24015		24015		1.200	
	Arne Jensen Ø. Vedsted, Ribe a. Bent Klausen Ø. Vedsted (Østlige lod)	4b Ø:			1800		3.417	
	b. Jacob Nielsen, Ø. Vedsted (vestlige lod)		68345 18996		0		950	2 lodder
23.	Jens Lassen Ø. Vedsted Ribe	3 af Ø 6 n a 9 b u	25870 18801 482	22400 14800 482		intet beløb angivet	2.257	
	Alfr. Dam Jen- sen, Ø. Vedsted	4 k Ø	31033	21200	31033		1.551	
24.	Jørgen Chr. Brink, Ø. Ved- sted, Ribe	36 a	16412	14000	16412	intet beløb angivet	821	
25.	Aksel Nørgård Skovbryder 2, Ø. Vedsted, Ribe	8h Ø	24099	19600	24099		1.205	
26.	Th. Poulsen Olsen, Ribe a. (Ejner Chris- tensen Trads- borg, Ribe)	2v Ø	19000	14800	19000		950	
	b. Th. Poulsen	3 d Ø	55032	34000	55032	intet beløb angivet	2.752	

Idnr.Lodsejer	matr.nr.	Areal under fredning	Areal omf.af byggelinie ca. 2	Areal under fredning ialt kr. m ² (heraf udyr- ket)	Erstatn.kr.	Tilkendt erstatning kr.	Bemærkning
---------------	----------	-------------------------	-------------------------------------	---	-------------	-------------------------------	------------

27. Truels Tru- elsen,Sdr.Farv Ribe	2p Ø	2875o	184oo	2875o	intet beløb angivet	1.438	
---	------	-------	-------	-------	------------------------	-------	--

28. Peder Verner Laustsen Ø.Vedsted,Ribe	151 Ø 34 Ø	1966o 3663o	112oo 164oo	5629o	intet beløb angivet	2.815	
--	---------------	----------------	----------------	-------	------------------------	-------	--

29. Henrik J.Kruse Ø.Vedstedvej 1o,Ribe	16h 7 16i Ø	32416 29559	152oo 152oo	61975	intet beløb angivet	3.099	
---	----------------	----------------	----------------	-------	------------------------	-------	--

Hans Jørgen Jørgensen, Ø.Vedsted,Ribe	lv Ø	3158o	184oo	3158o		1.579	
---	------	-------	-------	-------	--	-------	--

31. Alfred Dam Jen- sen,Ø.Vedsted	1s Ø	3161o	184oo	3161o		1.581	
--------------------------------------	------	-------	-------	-------	--	-------	--

32. Marius Tobiasen Tornskadevænget 8, Ribe.	7e Ø	14o49	1o8oo	14o49		7o2	
--	------	-------	-------	-------	--	-----	--

33. Ove Jørgen Kruse,Ø.Vedsted	24p Ø	14228	1o8oo	14228		711	
-----------------------------------	-------	-------	-------	-------	--	-----	--

Brugeren af matr.nr.

2 og matr.nr. 2o Ribe

Holmengene gdr. Cve
Tobiasen,Kærbøl,Ribe.

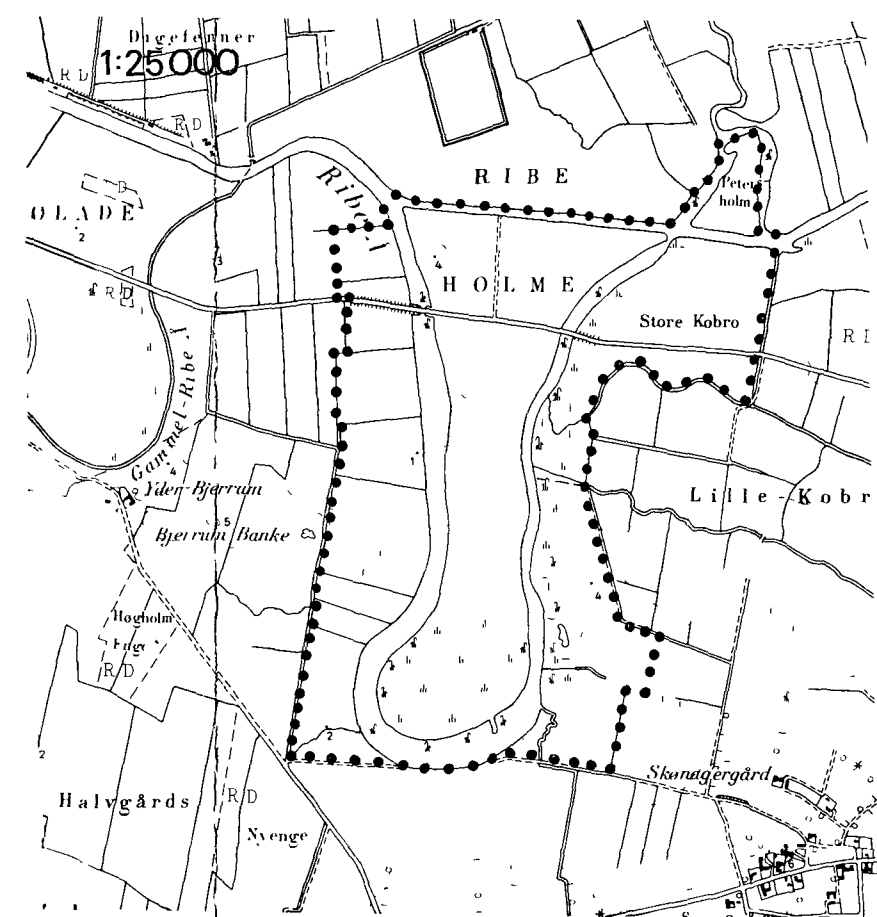
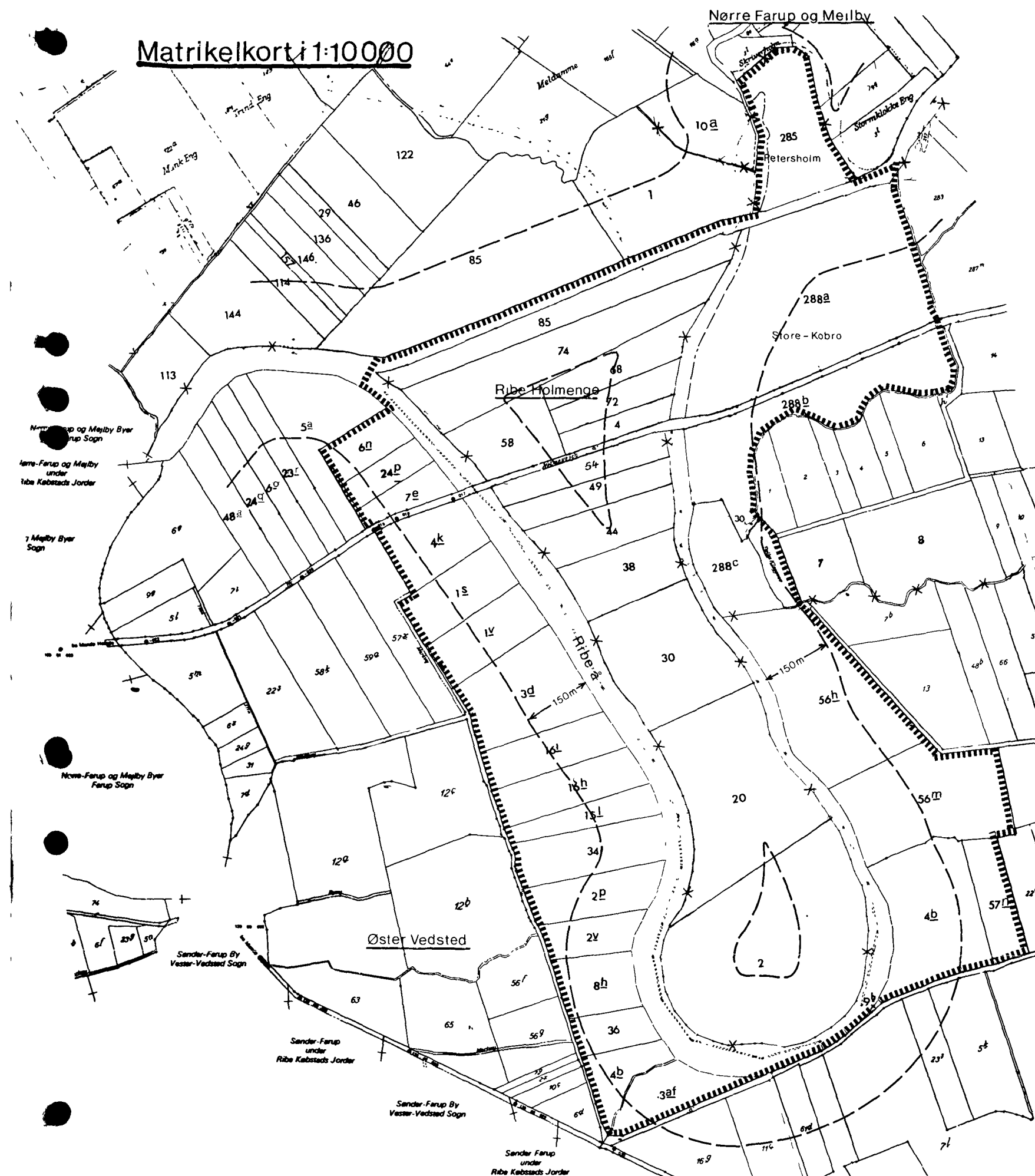
85.625

85.625

17936 m²

286.113 kr.

Matrikelkort i 1:10000



Fredningspøstend vedr.
RIBE HOLME M.M.

Ribe Holmenge samt Nr. Farup og Meilby
under Ribe Jorder,

Ribe kommune,

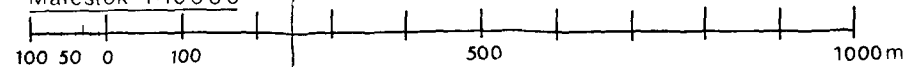
Ribe amtskommune.

■■■■■■■■■■ Signatur for fredningens afgrænsning

—*—*— " " ejerlagsgrænser

— — — " " byggelinier i h. t. naturfr. loven

Målestok 1:10000



DISPENSATIONER>

Afgørelser – Reg. nr.: 05791.00

Dispensationer i perioden: 30-09-1992 - 28-08-2001



FREDNINGSNÆVNET

FOR

RIBE AMTS FREDNINGSKREDS

Rolfsgade 94 . Postbox 60
6701 Esbjerg . Tlf. 75 13 66 77

Formanden

J.nr. 171/92

REG. NR. 5791.00

Esbjerg, den 30 SEP 1992.

/iø

Under henvisning til naturfredningslovens § 58 skal nævnet herved meddele, at nævnet dags dato har tilskrevet Ribe amt, teknisk forvaltning, Sorsigvej 35, 6760 Ribe således:

I besvarelse af Deres andragende af 15/9 - 1992 angående tilladelse for Ribe Sportsfiskerforening, v/B. Skjødt, Ribe til ~~opførelse af~~ etablering af parkeringsplads på matr.nr. 68 Holmene, Ribe jorder skal nævnet herved for sit vedkommende i medfør af naturfredningslovens § 50 meddele tilladelse til det planlagte på vilkår, at det sker i overensstemmelse med det fremsendte materiale m.v. og de nævnet iøvrigt givne oplysninger.

Nævnets afgørelse kan senest 4 uger efter at afgørelsen er meddelt de pågældende, indbringes for Naturklagenævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, af andrageren, Ribe amt, primærkommunen, Danmarks Naturfredningsforening, Skov- og Naturstyrelsen, lokale foreninger og lignende, som har væsentlig interesse i afgørelsen.

Klage indgives til fredningsnævnet, der videresender sagen til Naturklagenævnet.

Evt. byggeri/opstilling må derfor ikke påbegyndes inden klagefristens udløb.

Såfremt en klage er indgivet, må nævnets godkendelse ikke udnyttes, førend sagen er færdigbehandlet af Naturklagenævnet.

Denne godkendelse bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år.

Skov- og Naturstyrelsen
4. kontor
Slotsmarken 13
2970 Hørsholm.

P.n.v.
Poul Hald Andersen
sekr.

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
1 OKT. 1992

12/11/9-0001

✓

GJS
12/11

Miljøministeriet
Skov- og Naturstyrelsen

REG. NR. 5791.00

Kontor
Landskab

Reference
HJH

Dato
15. marts 1993

Journalnr
SN 1211/9-0025

Ribe Sportsfiskerforening
v/Finn Silber
Holmevej 10
6760 Ribe

Vedr. etablering af parkeringsplads på matr.nr. 68 Holmene, Ribe Jorder.

Fredningsnævnet for Ribe amt har den 30 september meddelt Ribe Sportsfiskerforening tilladelse til etablering af parkeringsplads på matr. nr. 68 Holmene, Ribe Jorder. Parkeringspladsen er forud for tilladelsen delvis anlagt.

Fredningsnævnets tilladelse er den 26 oktober 1992 af Danmarks Naturfredningsforening påklaget til Naturklagenævnet, der har videresendt sagen til afgørelse i Skov- og Naturstyrelsen.

Danmarks Naturfredningsforening har i klagen anført, at tilladelsen er i klar modstrid med fredningsbestemmelserne, og at parkeringspladsen er meget synlig i det flade landskab, dels på grund af den foretagne terrænhævning og dels på grund af de parkerede biler.

Den pågældende ejendom er omfattet af Overfredningsnævnets fredningskendelse af 5. september 1978. I fredningsbestemmelserne hedder det bl.a., at der ikke må bygges eller opsættes boder, skure, master, transformatorstationer eller andre skæmmende indretninger. Der må heller ikke foretages terrænændringer.

Ribe amt har anbefalet en tilladelse og meddelt, at man er sindet at give tilladelse til parkeringspladsen efter planlovens § 35 og naturbeskyttelseslovens § 3.

Postadresse

Telefon

Telex

Teletax

Haraldsgade 53
2100 København Ø

39 27 20 00

21 485 NATURE DK

39 27 98 99

15
P.2

Ribe kommune har anbefalet tilladelse til etablering af pladsen på vilkår, at eventuel belægning og beplantning udføres efter aftale med Ribe amt.

Ribe Sportsfiskerforening har udtalt, at selve pladsen, der kun er hævet 0,3 - 0,4 m over terræn, ikke i sig selv er meget synlig. Alternativet til parkering på pladsen er en trafiksikkerhedsmæssig ringere og lige så skæmmende parkering langs den offentlige vej, Bjerrumvej.

Danmarks Sportsfiskerforbund henviser til Naturbeskyttelseslovens formålsparagraf, hvorefter befolkningens friluftsliv og færdsel i naturen skal tilgodeses ved lovens administration. Forbundet henviser iøvrigt til Ribe Sportsfiskerforenings bemærkninger om alternativ parkering ved den offentlige vej.

Skov- og Naturstyrelsen finder, at såvel etablering af parkeringspladser som samlet parkering i det fredede område er i strid med fredningsbestemmelserne.

Styrelsen har med Sportsfiskerforeningen drøftet alternative placeringer af en parkeringsplads i tilslutning til Bjerrumvej. Øst for det fredede område i nærheden af eller i tilslutning til eksisterende beplantning findes muligheder for etablering af en parkeringsplads på offentligt ejet areal og med adgang til Ribe Å.

Ribe kommune og Ribe amt har overfor Skov- og Naturstyrelsen erklæret at ville medvirke til udpegning og godkendelse af en parkeringsplads uden for det fredede område, som vil kunne tilfredsstille Sportsfiskerforeningens behov for parkering syd for Ribe Å mellem Ribe by og Kammerslusen.

Der foreligger således herefter ikke sådanne særlige omstændigheder, der kan begrunde en dispensation fra fredningsbestemmelserne.

Skov- og Naturstyrelsen ophæver herved fredningsnævnets tilladelse af 30. september 1992 til etablering af en parkeringsplads på matr. nr. 68 Holmene, Ribe Jorder.

Den allerede foretagne opfyldning skal inden 2 år fjernes efter nærmere anvisning fra Ribe amt. Derefter må samlet parkering på pladsen, adgangsvejen og langs den offentlige vej gennem det fredede område ikke finde sted.

Denne afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed. Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder.

Med venlig hilsen

Jørgen Helk

Kopi til:

Danmarks Naturfredningsforening (j.nr. 0111-289).

Ribe Amt (j.nr. 8-70-21-3-571-10-92 og 8-70-52-2-571-1-92)

Ribe kommune

Ribe Domsogn v/Jens Lassen, Græsgårdsvej 17, 6760 Ribe

Danmarks Sportsfiskerforbund (j.nr. 755-13/92)

Fredningsnævnet for Ribe Amt (j.nr. 171/92) - nævnets akter
vedlagt.

NATURKLAGENÆVNET

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen

29 AUG. 2001

Frederiksborggade 15, 1360 København K
Tlf.: 3395 5700
Fax: 3395 5769
X.400: S=nkn; P=sdn; A=dk400; C=dk
E-mail: nkn@nkn.dk

J.nr.: 97-121/550-0008
LLK

28 AUG. 2001

Afgørelse

i sagen om lovliggørelse af en skelgrøft i Ribe Kommune.

Fredningsnævnet for Ribe Amt har den 15. september 2000 efter naturbeskyttelseslovens § 50 meddelt dispensation fra fredningsbestemmelserne i Fredningsnævnet for Ribe Amts fredningskreds' kendelse af 5. august 1974 - om fredning af arealer ved Ribe Holme - til lovliggørelse af en skelgrøft etableret i skellet mellem matr.nr. 3d og 1v Øster Vedsted by, Ribe. Afgørelsen er af Dansk Ornitologisk Forening og Danmarks Naturfredningsforening påklaget til Naturklagenævnet.

Området ligger inden for EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 51, Ribe Holme og enge med Kongeåens udløb, hvor udpegningsgrundlaget blandt andet udgøres af hedeheg, rørhøg, blå kærhøg, klyde, hjejle og brushane. Området ligger endvidere inden for Ramsarområde nr. 27, Vadehavet.

Selve å-slyngen udgør en del af EF-habitatområde nr. 78, Vadehavet, hvis udpegningsgrundlag for så vidt angår fisk er flodlampret, havlampret, snæbel og stavsild, mens udpegningsgrundlaget for arter af pattedyr udgøres af odder, gråsæl, spættet sæl og marsvin. Området er tillige udlagt til habitatområde på baggrund af forekomster af diverse naturtyper opført på EF-habitatdirektivets bilag 1.

Formålet med fredningen er blandt andet at bevare den usædvanligt store å-slynge, der frembyder karakteristiske enestående vækstvilkår for flora og fauna, samt at bevare de marker, enge og rørsumpe, der omgiver å-slyngen, idet de er af en sådan landskabelig værdi, set i sammenhæng med marsken vest for Ribe, at bevarelsen er af væsentlig betydning for almenheden.

I henhold til § 4 i fredningskendelsen afsagt den 5. august 1974, må "Arealerne [] dyrkes som hidtil, hvorved bemærkes, at hidtil uopdyrkede arealer ikke må opdyrkes. Tilplantning med træer eller buske må ikke finde sted."

Efter kendelsens § 6, må "terrænformerne [] ikke ændres ved afgravning eller opfyldning. Der må ikke etableres dambrug eller foretages ændringer i vandsystemet som kan ændre områdets nuværende tilstand. Det skal dog være tilladt at gribe ind med det formål at forhindre oversvømmelseskatastrofer".

Marken, hvor grøften er gravet, er ligesom de omliggende marker i om-drift, og således ikke omfattet af naturbeskyttelsesloven § 3.

I forbindelse med en jordfordelingsforretning i 1998, blev en del af marken (de nordligste 1,9 ha) frasolgt, mens ejeren af ejendommen selv har beholdt den sydligste del (3,6 ha). Det blev af jordfordelingskontoret i Strukturdirektoratet stillet som et vilkår i forbindelse med jordfordelingen, at der blev etableret en grøft som nyt skel mellem matr.nr. 3d og 1v Øster Vedsted by, Ribe. Der blev ikke i den forbindelse gjort opmærksom på, at det ansøgte krævede en dispensation fra fredningen.

Ejeren af ejendommen begyndte herefter at grave grøften uden at være opmærksom på, at det krævede dispensation fra fredningen. Der er efterfølgende søgt om dispensation til at beholde grøften, der hovedsageligt har til formål at markere et nyt skel, men som samtidig tjener som afvandringsgrøft for grøfterne langs den private fællesvej, der løber vest for marken.

Ribe Kommune har forud for fredningsnævnets afgørelse i brev af 26. april 2000 oplyst, at kommunen vedligeholder et offentligt vandløb umiddelbart syd for den nye grøft, og at det er kommunens vurdering at dette vandløb giver tilstrækkelig mulighed for afledning af vand fra den private fællesvej. Kommunen har telefonisk overfor Naturklagenævnet oplyst, at grøften besigtiges en gang årligt for at sikre, at der er den nødvendige gennemstrømning i grøften.

Ligeledes i forbindelse med fredningsnævnets behandling af sagen, har en landinspektør, som repræsentant for ejeren af ejendommen hvor grøften er gravet, udtalt, at det er naturligt i området at etablere grøfter i skel. Ved afståelsen af den nordlige del af matriklen, kan over-

fladevandet fra den nordlige del af marken kun afledes, såfremt der etableres en grøft i skellet. Da marken som helhed må drives som før fredningens gennemførelse, er det således nødvendigt som et led i den almindelige drift, at aflede vandet fra marken.

Ribe Amts landboforeninger, Landboretligt udvalg, har i forbindelse med fredningsnævnets behandling af sagen tilsluttet sig landinspektørens udtalelse.

Ribe Amt har til støtte for en dispensation anført, at ansøgeren har handlet i god tro i forbindelse med etableringen af grøften, at det ikke er hensigtsmæssigt på ny at foretage et indgreb i området, at areaerne på begge sider af grøften er omdriftsarealer og at der ikke er tale om at afvande § 3 arealer. Amtet oplyste overfor fredningsnævnet, at man var indstillet på at meddele dispensation fra naturbeskyttelsesloven § 16, åbeskyttelseslinien, såfremt der blev givet en dispensation fra fredningen. Ribe Amt har endnu ikke meddelt dispensation fra naturbeskyttelsesloven § 16.

Fredningsnævnet for Ribe Amt har begrundet afgørelsen med, at det forhold, at arealet i overensstemmelse med fredningen kan drives landbrugsmæssigt, må føre til, at der kan laves de foranstaltninger, herunder afledning af overfladevand, der er nødvendige for arealets fortsatte anvendelse som landbrugsjord.

Dansk Ornitologisk Forening har i klagen blandt andet anført, at dispensationen strider mod fredningskendelsens § 6 om forbud mod terrænændringer og ændringer i vandsystemet samt formålet med naturbeskyttelsesloven i øvrigt. Lovliggørelse af grøften vil forringe de naturmæssige værdier i området. Ribe Holme var tidligere ynglebiotop for blandt andet brushane og almindelig ryle. Begge arter er gennem de seneste år blevet så sjældne ynglefugle i marsken, at de optræder som rødlistearter. Det er af afgørende betydning at man ikke forringer vadefuglenes vilkår yderligere ved at tillade afvanding af markerne i baglandsområderne.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite for Ribe og omegn har anført, at dispensationen klart strider mod fredningskendelsens § 6. Formålet med fredningen har blandt andet været at sikre fuglelivet i vadehavsområdet. Da mange af de arter der lever i området er afhængige af en høj vandstand i yngletiden vil yderligere afvanding af området såle-

des forringe yngleforholdene væsentligt, og dermed stride mod fredningens formål.

Afgørelse

I sagens behandling har deltaget 9 af Naturklagenævnets 12 medlemmer: Mikkel Schaldemose (formand), Bent Hindrup Andersen, Ole Pilgaard Andersen, Marie-Louise Andreassen, Leif Hermann, Mogens Mikkelsen, Hans Christian Schmidt, Jens Steffensen og Poul Søgaard.

Efter naturbeskyttelseslovens § 50 kan der meddeles dispensation fra en frednings bestemmelse, forudsat at det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål.

Formålet med fredningen er blandt andet at sikre arealets tilstand som vådområde, således at den enestående flora og fauna i området kan bevares.

Efter fredningens § 4 må arealerne dyrkes som hidtil. Det følger af § 6, at terrænformerne ikke må ændres ved afgravning eller opfyldning og at der ikke må foretages ændringer i vandsystemet som kan ændre områdets nuværende tilstand. Det er alene tilladt at lave foranstaltninger der kan forhindre oversvømmelseskatastrofer.

Det er en forudsætning for den fortsatte landbrugsmæssige drift af arealet, at driften sker som hidtil, og således under de omstændigheder der kendetegner marsklandet, herunder hyppige oversvømmelser.

Det kan efter en samlet vurdering næppe antages, at det ansøgte, omfanget taget i betragtning, er i strid med selve fredningens formål. Det bemærkes, at fredningens formål hovedsageligt tager sigte på at bevare å-slyngen, og alene medtager de omliggende arealer af hensyn til den landskabelige værdi disse tilfører området.

Etablering af en skelgrøft, der tillige afvander arealet er imidlertid i strid med fredningens § 6 og det må lægges til grund, at skelgrøften vil kunne bidrage til at forringe områdets kvalitet som vådområde.

Naturklagenævnet finder ikke, at der er grundlag for at tilsidesætte Ribe Kommunes vurdering af, at det af kommunen vedligeholdte vandløb (kommunal grøft) der ligger umiddelbart syd for matr.nr. 3d Øster Ved-

sted, Ribe, er tilstrækkeligt til at lede vandet der løber i grøfterne langs den private fællesvej ud i å-slyngen.

Det forhold, at området tillige er udlagt som EF-fuglebeskyttelses- og ramsarområde bevirker endvidere, at der skal foretages en skarpet vurdering af foranstaltninger inden for disse områder.

Et flertal på 8 medlemmer skal herefter udtale:

Uanset der af principielle årsager ikke bør meddeles dispensation fra fredningens § 6 til lovliggørelse af den etablerede skelgrøft, må det imidlertid lægges til grund, at ejeren af ejendommen var i god tro i forbindelse med etableringen af grøften, idet Strukturdirektoratet, i forbindelse med en jordfordelingsforretning, havde stillet som et vilkår for fordelingen, at der blev gravet en skelgrøft.

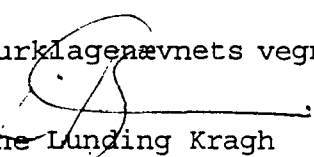
Der må således lægges vægt på, at formålet med grøften ikke har været at afvande markerne, men at efterleve en afgørelse truffet af Strukturdirektoratet. Ejeren af ejendommen har ikke haft grundlag for at tro, at han ikke kunne etablere skelgrøften, idet det betragtes som en sædvanlig foranstaltning i forbindelse med markeringen af et nyt skel. Disse særlige omstændigheder bør efter flertallets mening føre til, at der ikke kræves en egentlig retablering. Der bør imidlertid ikke ske vedligeholdelse af grøften.

Mindretallet (Leif Hermann) stemmer efter en samlet vurdering af sagens forhold for, at fredningsnævnets afgørelse ændres til et afslag.

I overensstemmelse med flertallets stemmeafgivning går Naturklagenævnets afgørelse herefter ud på, at Fredningsnævnet for Ribe Amts afgørelse af 15. september 2000 stadfæstes.

Afgørelsen er truffet på vilkår af, at der ikke på noget tidspunkt sker vedligeholdelse af grøften.

På Naturklagenævnets vegne



Lone Lunding Kragh

Afgørelsen er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. naturbeskyttelseslovens § 82. Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. naturbeskyttelseslovens § 82, stk. 1.

Modtaget i
Naturstyrelsen

25 JAN. 2011

**Fredningsnævnet for Syddjylland
Sydlig del**

Naturstyrelsen
Haraldsgade 58
2100 København Ø.

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf. 79 13 66 77
Fax 75 13 69 69
Email.esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

21. Januar 2011
Fredningssag 29/2010

Ansøgning om en lovliggørende dispensation til at bibeholde 4 sæt borde og bænke samt om dispensation til at opsætte en informationstavle på ejendommen matr. nr. 9 b Øster Vedsted by, Ribe.

Esbjerg Kommune har ved brev af 24. juni 2010 forelagt Fredningsnævnet en ansøgning om en lovliggørende dispensation til at bibeholde 4 sæt borde og bænke, som foreningen "Øster Vedsted Motion" har opstillet ved Quernstenen på ejendommen matr. nr. 9 b Øster Vedsted, Ribe, samt til at opsætte en 50 x 50 centimeter stor informationstavle i tilknytning til bordene og bænkene. Ejendommen matr. nr. 9 b Øster Vedsted ejes af Jesper Sjelborg Lassen.

Ejendommen er fredet ved Overfredningsnævnets kendelse, afsagt den 5. september 1978 om fredning af arealer ved Ribe Holme i Ribe kommune. Det fremgår fredningsbestemmelserne, at der ikke må anbringes blandt andet skæmmende indretninger på de fredede arealer.

Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt bordene og bænkene skal forblive på stedet, og såfremt der skal opsættes en informationstavle.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde fredag den 27. august 2010, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

Under besigtigelsen blev det foreslået, at bordene og bænkene skal flyttes fra arealet omkring Quernstenen og opstilles på et vejareal syd for Quernstenen; dette areal tilhører Esbjerg Kommune.

Fredningsnævnet har efter besigtigelsen rettet henvendelse til Jesper Sjelborg Lassen for at indhente en udtalelse, ligesom Fredningsnævnet har indhentet en udtalelse fra Øster Vedsted Motion/Øster Vedsted Beboerforening.

Fredningsnævnet har besluttet, at der ikke kan meddeles Øster Vedsted Motion/Øster Vedsted Beboerforening dispensation til at opstille bordene og bænkene på arealet ved Quernstenen.

Fredningsnævnet har endvidere besluttet at meddele Øster Vedsted Motion/Øster Vedsted Beboerforening dispensation til at opstille 4 sæt borde og bænke på arealet syd for stien/vejen, der ovenfor Quernstenen fører mod vest.

Fredningsnævnet har endelig besluttet at meddele Esbjerg Kommune og Øster Vedsted Motion/Øster Vedsted Beboerforening dispensation til at opstille en informationstavle på vejarealet ovenfor Quernstenen.

Vilkårene for dispensationen fremgår under afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund:

Overfredningsnævnet stadfæstede ved kendelse, afsagt den 5. september 1978, en kendelse, afsagt den 5. august 1974 af Fredningsnævnet for Ribe Amt om fredning af arealer ved Ribe Holme i Ribe kommune.

Sagen om fredning af Ribe Holme blev rejst af Danmarks Naturfredningsforening ved brev af 30. maj 1973 til Fredningsnævnet. I brevet har naturfredningsforeningen anført blandt andet, at Ribe Holme består af engarealer, hvis sydlige partier ligger indenfor den afsnørede åarm, der tidligere udgjorde en del af Ribe å's hovedløb, medens den nordlige grænse følger såvel afvandingskanaler som biløb til Ribe å. Naturfredningsforeningen har endvidere anført, at arealernes beliggenhed indenfor Ribe åens vandsystem har bevirket, at dette område har undgået kulturpåvirkning. Såvel flora som fauna har derfor en oprindelig karakter sammenlignet med tilsvarende engarealer på Ribe egnen. Naturfredningsforeningen har tillige anført, at området som følge heraf har den største interesse i såvel fredningsmæssig som pædagogisk henseende. Det fremgår endelig af brevet, at holmene både i fuglenes trækperioder og yngletid er tilholdssted for adskillige fulgearter.

Fredningsnævnet for Ribe Amt tog fredningspåstanden til følge og anførte blandt andet følgende i begrundelsen herfor:

"...

Nævnet har ved sin således trufne beslutning ... lagt vægt på, at de fredede arealer udgør tilholdssted for et betydeligt antal af de mange forskellige arter af fugle, som det af naturvidenskabelige og undervisningsmæssige hensyn er væsentligt at bevare. Herudover har nævnet ved sin afgørelse lagt vægt på betydningen af, at den usædvanlige store åslynge, der frembyder karakteristiske enestående vækstvilkår for flora og fauna, bevares. Fremdeles har nævnet fundet, at de omhandlede marker, enge og rørsumpe er af en sådan landskabelig værdi, set i sammenhæng med marsken vest for Ribe, at deres bevarelse er af væsentlig betydning for almenheden..."

Fredningsnævnet har herefter fastsat blandt andet følgende fredningsbestemmelser for Ribe Holme:

"...

1.

Bebyggelse, såvel som opstilling af boder, skure, master, transformatorstationer eller andre skæmmende indretninger er ikke tilladt.

2.

Arealerne må ikke benyttes til camping.

3.

Henkastning af affald må ikke finde sted...

6.

Terrænformerne må ikke ændres ved afgravning eller opfyldning...

7.

Det skal være tilladt for skolesøgende, lærerstuderende og andre studiegrupper i undervisnings- eller studieøjemed at færdes på de fredede arealer, under forudsætning af at besøget forestås af en ansvarlig leder og sker efter forudgående anmeldelse til vedkommende ejer..."

Kendelsen blev med en enkelt ændring om jagt på Ribe kommunes og Termansens Legats ejendomme i Ribe Holme stadfæstet af Overfredningsnævnet.

I et brev af 24. juni 2010 til Fredningsnævnet har Esbjerg Kommune oplyst, at foreningen "Øster Vedsted Motion" har orienteret kommunen om foreningens brug af markveje mm. omkring Øster Vedsted by, hvor blandt andet de fredede Ribe Holme ligger. Kommunen har tilføjet, at foreningens aktiviteter indebærer, at foreningens medlemmer uden lodsejernes accept har opsat fire sæt borde/bænke ved Quernstenen, der er rejst på matr. nr. 9 b Ø. Vedsted by, Ribe. Kommunen oplyser i brevet, at foreningen ønsker i samarbejde med kommunen at opsætte en informationstavle på ca. 50 x 50 cm; informationstavlen skal opsættes på det areal, hvor bordene og bænkerne er opsat.

Esbjerg Kommune har i et brev af 19. august 2010 til Fredningsnævnet oplyst:

"...

Forvaltningens kommentarer til borde og bænke ved Ribe holme.

Quernstenen og en del af borde /bænkesættene står på matr. nr. 9b Øster Vedsted by, der ejes af Jesper Sjelborg Lassen...

Internationale naturbeskyttelsesområder

Det skal gøres opmærksom på at området er en del af flere internationale naturbeskyttelsesområder:

1. Natura2000-område nr. 89 Vadehavet.
2. Fuglebeskyttelsesområde F51 Ribe Holme og enge ved Ribe Å og Kongeåen. F51 er bl.a. udpeget for blå kærhøg, hedehøg, brushane og mosehornugle, der alle er meget følsomme for forstyrrelser i yngletiden.

3. Ramsarområde nr. 27 Vadehavet.
4. Habitatområde nr. 78 Vadehavet med Tved Å, Ribe Å og Varde Å vest for Varde omfatter selve Ribe Å og ligger derved op til det omtalte område.

Bilag IV-arter

Ifølge kommunens vurdering kan Ribe Å være levested for odder, der er strengt beskyttet jf. habitatdirektivets artikel 12.

Handlingsplan for truede engfugle

En aftale mellem Miljøministeren og Dansk Ornitologisk Forening fra 2002 udmøntede sig i 2005 i Handlingsplan for truede engfugle. I den er Ribemarsken nævnt som én af de 25 vigtigste engfuglelokaliteter, hvor Ribe Holme er kærneområderne for engfugle i Ribemarsken. Ifølge engfugleplanen skal der forekomme større bestande af engfugle, især brushane og stor kobbersnepe. Brushane har tidligere yngle på Ribe Holme, og stor kobbersnepe yngler der så vidt vides stadig. Begge arter er meget følsomme overfor forstyrrelser fra f.eks. løse hunde og mennesker.

Fremtidig naturgenopretning

Naturgenopretningsprojekter i vandløbene omkring Ribe Holme har været offentligt diskuteret i en årrække, uden at der dog endnu foreligger konkrete planer. Et sådant projekt vil givetvis indebære ændringer af de hydrologiske forhold i vandløbene omkring Ribe Holme. I tilfælde heraf må både stien samt arealet omkring Quernstenen forventes at blive mærkbart fugtigere og oftere oversvømmet end tilfældet er i dag.

En sådan ændring vil kræve stillingtagen fra fredningsmyndighederne jf. fredningskendelsen fra 1978, og det er derfor vigtigt, at en evt. dispensation til det her ansøgte ikke bliver en hindring for fremtidige naturgenopretningsprojekter.

Vandløbsloven

Stien, der umiddelbart sydvest for Quernstenen ligger i kote + 0,15 m DVR90, og området omkring Quernstenen, vurderes umiddelbart at befinde sig i den afsnørede å's brink, og er vandløbsteknisk (-og lovgivningsmæssigt) set derfor en del af vandløbet.

Den lovpligtige 2 m-bræmme skal derfor, for størstedelens af stiens vedkommende, findes syd herfor. Det skal dog understreges, at vandløbets præcise afgrænsning er vanskelig grundet de sidste 100 års reguleringer og vandstandssænkninger i systemet.

Sø- og åbeskyttelseslinie

Området er omfattet af sø- og åbeskyttelseslinien langs Ribe Å. Det kræver en konkret ansøgning til Esbjerg Kommunes planafdeling for at få lovliggjort opstillingen af borde og bænke, samt evt. informationstavle."

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet har behandlet ansøgningen på nævnets møde den 27. august 2010, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

I besigtigelsen deltog for Esbjerg Kommune, Vand & Miljø, biolog Thomas Jensen og kontorchef Henrik Kikkenborg, for Miljøcenter Ribe naturgeograf Jørgen Clausen, for Danmarks Naturfredningsforening Uffe Eskildsen og for Friluftsrådet Verner Straat

Der er anført følgende om besigtigelsen i Fredningsnævnets forhandlingsprotokol:

”Fredningsnævnets formand oplyste, at Esbjerg Kommune ved brev af 24. juni 2010 har forelagt Fredningsnævnet en ansøgning om en lovliggørende dispensation til at bibeholde 4 sæt borde og bænke, der er opstillet ved Quernstenen på ejendommen matr. nr. 9 b Øster Vedsted, Ribe, samt til at opsætte en 50 x 50 centimeter stor informationstavle i tilknytning til bordene og bænke. Ejendommen er fredet ved Overfredningsnævnets kendelse, afsagt den 5. september 1978 om fredning af arealer ved Ribe Holme i Ribe kommune. Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at der ikke må anbringes blandt andet skæmmende indretninger på de fredede arealer. Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt bordene og bænke skal forblive på stedet, og såfremt der skal opsættes en informationstavle.

Verner Straat oplyste, at det areal, hvor bordene og bænke er opsat, tilhører Jesper Sjelborg Lassen, Græsgårdsvej 17, Øster Vedsted. Da Foreningen Øster Vedsted Motion ønskede at opsætte nogle borde og bænke ved Quernstenen, rettede foreningen henvendelse til Friluftsrådet om projektet. Friluftsrådet vurderede projektet og skønnede, at det faldt i tråd med rådets strategier, så rådet bevilligede penge til indkøb af bordene og bænke. Det er Verner Straats opfattelse, at opstillingen af bordene og bænke er sket med Jesper Sjelborg Lassens samtykke, for han deltog i indvielsen, da bordene og bænke blev opsat.

Uffe Eskildsen bemærkede indledningsvist, at Danmarks Naturfredningsforening overordnet set ikke har indvendinger imod, at der meddeles motionsklubben en lovliggørende dispensation, men det er naturfredningsforeningens opfattelse, at bordene og bænke omklammer Quernstenen; stenen skal friholdes for alt, der kan virke skæmmende i dens nære omgivelser. Fredningsnævnet bør derfor overveje at stille krav om, at bordene og bænke flyttes til sted længere borte fra Quernstenen og åen, for eksempel på det højere liggende areal ovenfor stien. Fredningsnævnet bør også overveje, om der skal knyttes et vilkår om vedligeholdelse af bordene og bænke til en eventuel dispensation. Stedet har en spændende historie, som kun er kendt af få. Danmarks Naturfredningsforening kan derfor tiltræde, at der opsættes en informationstavle.

Jørgen Clausen anførte, at området, hvor bordene og bænke er opsat, virker rodet. Quernstenen kommer ikke til sin ret. Bordene og bænke bør derfor flyttes bort fra Quernstenen, så den får arealet for sig selv. Den placering af bordene og bænke,

som Danmarks Naturfredningsforening foreslår, er at foretrække. Informationstavlen bør opsættes i forbindelse med bordene og bænke.

Henrik Kikkenborg oplyste, at Ribe Holme indgår i flere internationale beskyttelsesområder, herunder EF-fuglebeskyttelsesområde F51 Ribe Holme og enge, men opstillingen af bordene og bænke kræver ikke tilladelse fra kommunen.

Biolog Thomas Jensen tilføjede supplerende, at kommunen fokuserer på fuglebeskyttelsesområdet, fordi flere fuglearter, herunder brushane og mosehornugle, der er meget følsomme for forstyrrelser i yngletiden, holder til i området. Kommunen har i en længere årrække overvejet at gennemføre et naturgenopretningsprojekt i vandløbene i Ribe Holme. Der foreligger ikke på nuværende tidspunkt konkrete planer, men bliver et naturgenopretningsprojekt gennemført, vil de hydrologiske forhold ændre sig, og vandstanden i åslyngen vil blive hævet, så også området omkring Quernstenen vil blive mærkbart fugtigere.

Fredningsnævnet rejste spørgsmål om, hvem der skal vedligeholde bordene og bænke.

Der var efter drøftelse enighed om, at Fredningsnævnet skal rette henvendelse til formanden for Beboerforeningen i Øster Vedsted, Erik Christiansen, for at få afklaret, om beboerforeningen har påtaget sig at vedligeholde bordene og bænke.

Fredningsnævnets formand udsatte behandlingen af sagen for at indhente en udtalelse fra Jesper Sjelborg Lassen om hans bemærkninger til opstillingen af bordene og bænke samt om opsætning af en informationstavle og fra Beboerforeningen for Øster Vedsted om vedligeholdelsen af bordene og bænke...”

Efter besigtigelsen rettede Fredningsnævnet ved breve af 5. oktober 2010 henvendelse til Erik Christiansen og Jesper Sjelborg Lassen.

I brevet til Erik Christiansen har Fredningsnævnet anført:

”...

Esbjerg Kommune har ved brev af 24. juni 2010 forelagt Fredningsnævnet en ansøgning om en lovliggørende dispensation til at bibeholde 4 sæt borde og bænke, der er opstillet ved Quernstenen på ejendommen matr. nr. 9 b Øster Vedsted, Ribe, samt til at opsætte en 50 x 50 centimeter stor informationstavle i tilknytning til bordene og bænke.

Ejendommen er fredet ved Overfredningsnævnets kendelse, afsagt den 5. september 1978 om fredning af arealer ved Ribe Holme i Ribe kommune. Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at der ikke må anbringes blandt andet skæmmende indretninger på de fredede arealer.

Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt bordene og bænke skal forblive på stedet, og såfremt der skal opsættes en informationstavle.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde fredag den 27. august 2010, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

Under mødet blev der rejst spørgsmål om, hvorvidt bordene og bænke bør flyttes fra arealet ved Quernstenen og opstilles på det højere liggende og tørre areal ved stien/vejen, der ovenfor Quernstenen fører mod vest.

Der blev under mødet endvidere rejst spørgsmål om vedligeholdelse af bordene og bænke.

Da Fredningsnævnet er blevet orienteret om, at bordene og bænke er opsat af Øster Vedsted Motion/Beboerforeningen, skal jeg anmode om Deres bemærkninger til en eventuel flytning af bordene og bænke til det højere liggende og tørre areal ved stien, og om Beboerforeningen vedligeholder eller vil påtage sig at vedligeholde bordene og bænke...”

I brevet til Jesper Sjelborg Larsen har Fredningsnævnet anmodet Jesper Sjelborg Lassen oplyse, hvorvidt han har accepteret, at der er blevet opstillet borde og bænke på hans ejendom.

Fredningsnævnet har i brevet endvidere anmodet om Jesper Sjelborg Lassens bemærkninger til en eventuel flytning af bordene og bænke til det højere liggende og tørre areal ved stien, og om hans bemærkninger til den fremtidige vedligeholdelse af bordene og bænke.

I et brev af 4. november 2010 til Fredningsnævnet har Erik Christiansen anført blandt andet:

”Det har ikke været mit/vores hensigt, at overtræde nogle af fredningsbestemmelserne. Mit/vores initiativ med bænke og også at opsætte en informationstavle, har alene været at gøre opmærksom på det lidt historiske og dejlige sted ved Quernstenen.

Initiativet har heldigvis også ført med sig, at – hvor stedet før lå godt gemt hen – har borgerne i Ø. Vedsted, ved mit/vores initiativ, fået øje på stedet. Så ”missionen” er lykkedes.

Fredningsnævnet har stillet 2 spørgsmål. Som jeg skal forsøge at besvare på bedste måde således:

- Såfremt at bordene/bænke bør flyttes fra arealet ved Quernstenen og opstilles på det højere liggende og tørre areal ved stien/vejen, der ovenfor Quernstenen fører mod vest, vil jeg selvfølgelig gøre det. (når bordene/bænke er placeret hvor de er, var det alene for at skjule dem mest muligt i ”landskabet”, men hvis man synes, at de står bedre som antydning, flyttes de nemt dertil)
- Hvad vedligeholdelse af bordene/bænke angår, gør jeg/vi det selv. Bl. a flyttes bordene/bænke primo/medio november hvert år til et tørt opbevarings-

sted, som p.t. er på Marskvej. I marts måned flyttes bordene/bænkene tilbage til Quernstenes området...”

Jesper Lassen har ikke besvaret Fredningsnævnets henvendelse skriftligt, men har ved en telefonisk henvendelse til Fredningsnævnets formand oplyst, at han ikke har givet tilladelse til opstillingen af bordene og bænkene.

I et brev af 28. december 2010 til Miljøcenter Ribe har Fredningsnævnet anmodet Miljøcentret om at oplyse, hvem der ejer det jordstykke, som blev foreslået som alternativ til det jordstykke, hvor bordene og bænkene er opstillet, ejerens adresse og jordstykkets matrikelnummer.

I en mail af 5. januar 2011 til Fredningsnævnet har Miljøcenter Ribe - nu Naturstyrelsen Ribe - oplyst, at vejarealet ovenfor Quernstenen har matrikelnummer 7000 og ejes af Esbjerg Kommune, samt at marken syd for vejarealet har matrikelnummer 5 ap Øster Vedsted og ejes af Kurt Freund, Sdr. Farup Vej 2, Sdr. Farup.

Fredningsnævnets begrundelse og afgørelse:

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne i Overfredningsnævnets afgørelse, såfremt det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Det fremgår af Fredningsnævnets kendelse blandt andet, at det fredede område med dets enge og rørsumpe er af en sådan landskabelig værdi, set i sammenhæng med marsken vest for Ribe, at deres bevarelse er af væsentlig betydning for almenheden.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne blandt andet, at bebyggelse, såvel som opstilling af boder, skure, master, transformatorstationer eller andre skæmmende indretninger er ikke tilladt.

Det fremgår endvidere af fredningsbestemmelserne, at skolesøgende, lærerstuderende og andre studiegrupper skal kunne færdes i undervisnings- eller studieøjemed på de fredede arealer, under forudsætning af, at besøget forestås af en ansvarlig leder og sker efter forudgående anmeldelse til vedkommende ejer.

Aktiviteterne på de fredede arealer skal vurderes på baggrund af disse tilkendegivelser i fredningsbestemmelserne.

Quernstenen er opstillet på sydsiden af en afsnørret åarm, der tidligere udgjorde en del af Ribe å's hovedløb. Området omkring Quernstenen har undgået kulturpåvirkning, og floraen og faunen har sin oprindelige karakter sammenlignet med tilsvarende engarealer på Ribe-egnen.

Det er Fredningsnævnets vurdering, at arealet omkring Quernstenen med den afsnørrede åarm og sivskoven som baggrund giver publikum en så enestående naturoplevelse, der ikke må forstyrres af skæmmende indretninger, opstillet i Quernstenens umiddelbare nærhed.

Fredningsnævnet kan derfor ikke meddele en lovliggørende dispensation til fortsat opstilling af bordene og bænkene på arealet omkring Quernstenen.

Ifølge Naturbeskyttelsesloven har offentligheden adgang til at færdes i naturen. Fredningsnævnet kan tiltræde, at der bør etableres mulighed for, at publikum kan opholde sig på dette sted, og at der derfor kan være behov for at opsætte borde og bænke og en informationstavle med oplysning om områdets landskabelige værdier, samt om dyre-, fugle- og plantelivet i området, fordi disse tiltag er i overensstemmelse med fredningskendelsen og det overordnede princip i naturbeskyttelsesloven om, at offentligheden skal have adgang til landets fredede områder.

Ribe Holme ligger i et internationalt naturbeskyttelsesområde - EF-habitatområde nr. 78, Vadehavet med Tved Å, Ribe Å og Varde Å vest for Varde, EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 51 Ribe Holme og enge ved Ribe Å og Kongeåen og Ramsarområde nr. 27 Vadehavet.

Fredningsnævnet skal derfor ved afgørelsen af sagen tillige vurdere, om det ansøgte indebærer forringelse af de naturtyper og levesteder eller betydelige forstyrrelser af de arter, området er udpeget for, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2.

Selvom der i forbindelse med opsætningen af bordene og bænke og ved den ansøgte tilladelse til at opsætte en informationstavle anbringes indretninger, der for så vidt er skæmmende for det fredede område, er det efter Fredningsnævnets opfattelse på baggrund af Esbjerg Kommunes vurdering ubetænkeligt at antage, at bordene, bænke og informationstavlen ikke vil påvirke udpegningsgrundlaget for habitatområdet, fuglebeskyttelsesområdet og Ramsarområdet, og at bordene, bænke og informationstavlen ikke vil resultere i nogen negative påvirkninger af de fredede områder hverken i forhold til fredningsinteresserne eller i forhold til de arter og områder, der er beskyttet efter habitatdirektivet. Herefter, og da det under de ovenfor anførte omstændigheder vurderes, at det ikke strider mod formålet med fredningen at tillade, at der opstilles borde og bænke på arealet i Quernstenes middelbare nærhed og at opsætte en informationstavle, meddeler Fredningsnævnet Øster Vedsted Motion Øster Vedsted Beboerforening dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, og stk. 2, til at opstille 4 sæt borde og bænke samt en informationstavle på vilkår,

at bordene og bænke opsættes efter Esbjerg Kommunes anvisning på Esbjerg Kommunes areal syd for stien/vejen, der ovenfor Quernstenen fører mod vest,

at informationstavlen opsættes efter Esbjerg Kommunes anvisning på eller ved Esbjerg Kommunes vejareal, der ovenfor Quernstenen fører mod vest,

at informationstavlen udformes i overensstemmelse med de retningslinjer, som Esbjerg Kommune fastsætter for tavlens udformning og placering,

at Øster Vedsted Motion/Øster Vedsted Beboerforening skal vedligeholde bordene og bænke uden udgifter for Esbjerg Kommune,

at Øster Vedsted Motion/Øster Vedsted Beboerforening senest den 1. maj 2011 fjerner de rør, der som holdere er anbragt på de fredede arealer omkring Quernstenen,

at Øster Vedsted Motion/Øster Vedsted Beboerforening forpligter sig til at fjerne bordene og bænke, såfremt Esbjerg Kommune stiller krav herom eller i tilfælde af misligholdelse af bordene og bænke,

og

at Esbjerg Kommune kan kræve bordene, bænken og informationstavlen fjernet, såfremt bordene, bænken og tavlen bliver en hindring for fremtidige naturgenopretningsprojekter.

Klagevejledning:

Denne afgørelse kan senest 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt de pågældende, indbringes for Miljø- og Naturklagenævnet, Rentemestervej 8, 1360 København NV, af Esbjerg Kommune, Jesper Sjelborg Lassen, Naturstyrelsen Ribe, Naturstyrelsen, København, Naturstyrelsen Blåvandshuk, Naturstyrelsen, Vadehavet, Danmarks Naturfredningsforening, Friluftsrådet, Dansk Ornitologisk Forening, lokale foreninger og andre, som har en væsentlig interesse i afgørelsen.

Klage indsendes til fredningsnævnet, der videresender sagen til Naturklagenævnet.

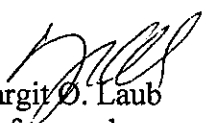
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Nævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når nævnet har modtaget klagen fra fredningsnævnet. Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Naturklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Såfremt en klage indgives, må nævnets dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og stadfæstet af Naturklagenævnet.

Denne dispensation bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Syddjylland, Sydlig Del
Esbjerg, den 21. Januar 2011


Margit Ø. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Esbjerg Kommune, Natur & Vandmiljø, Torvegade 74, 6700 Esbjerg.
Jesper Sjelborg Lassen, Græsgårdsvej 17, Øster Vedsted, 6760 Ribe.
Naturstyrelsen, Vadehavet, Skovriddersvej 3, 6510 Gram.
Naturstyrelsen Blåvandshuk, Ålholt, Ålholtvej 1, 6840 Oksbøl.
Naturstyrelsen, Haraldsgade 58, 2100 København Ø.
Sydvestjyske Museer, Odins Plads, 6760 Ribe.

Naturstyrelsen Ribe, Sorsigvej 35, 6760 Ribe.

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø.

Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomite v/seminarielektor Uffe Eskildsen, St. Jørgensvej 2, 6760 Ribe.

Friluftsrådet, Scaniagade 13, 2450 København SV.

Friluftsrådet c/o Hanne Kristensen, H. Drachmanns Alle 15, 6700 Esbjerg.

Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 138-140, 1620 København V.

Dansk Botanisk Forening c/o Erik Hammer, Bragesvej 23, 8230 Åbyhøj.